FREDERICI RUYSCHII,

Anatomes & Botanices Profeſſoris, Academiæ Cæſareæ Curioſorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis Anglicanæ Membri,

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-CHIRURGICORUM.

DECAS SECUNDA.

In quâ varia notatu digna recenſentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS,

AMSTELODAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS.

M. DC. C. XX.

ILLUSTRISSIMIS, NOBILISSIMIS,
ERUDITISSIMIS,
VIRIS,
Societatis Philoſophicæ
BRITTANNICÆ
Membris florentiſſimis
Sub auſpiciis
Sereniſſimi Regis
GEORGII.
Opuſculum hoc
OBSERVANTIÆ, ET REVERENTIÆ, TESTANDÆ ERGO
Offert
FREDERICUS RUYSCHIUS.

ADVERSARIORUM ANATOMICORUM.

DECAS SECUNDA.

EN, Amice lector, en iterum me prodeuntem in ſcenam! nonne foret ſatius virum octuaginta & tres annos natum ſilere, atque ſarcinas in magnum illud, brevi ſuſcipiendum, iter colligere? Ita Sane! oportet enim inter actuoſa vitæ & Supremum diem otii quid habere, quo vera Philoſophia, quæ mortis meditatio, ab animo excolatur. Sic ago profectô, idque mihi præſtat benignitatis DEUS præter tot bona, quibus me grandævum largiſſimê beavit, ut maximum ſenii tempus in his locem. Interim tamen vivo, noctesque adhuc & dies impendo alacer contemplando, atque inveſtigando humani corporis abdita, & puto me novi quid diſcendo quotidie ſeneſcere feliciter. Id verô, quod induſtriæ meæ aperit Creator, non mihi ſervandum credo; ſed ita cenſeo, velle Adorandum Numen per me ſervum ſuum hæc in gloriæ ſuæ celebrationem mortalibus manifeſtare, ut ſenſim Medicina perfici queat. Si has meas cauſas æqui fers bonique, gaudebo; nec incolumis deſinam monere ſodales meos audacter & fideliter, ſi quid invenerim boni. Cedant conatus noſtri in Gloriam DEI, & Salutem hominum!

I.

De Membrana, & Vaſis Sanguiferis in Acetabulo Coxæ.

OMnia oſſa ſuâ ambiri membranâ, ſcripſerant Anatomici, ſolos Dentes Periostio dicebant carere. Illi vero qui

accuratâ indagine mirabilia in Conchâ Auris Oſſicula deinde detexerant, & hæc, Dentium inſtar, omni proprio veſtimento nuda tam ſeverê docent, ut inſanire viderer Principi in Anatomicis viro, quando olim & hæc ipſâ arctê inveſtiri verâ membranâ, verô Perioſtio, ſcripſeram, addideramque ſimul vaſa Sanguiſera excipi, ordinatim diſtribui, perque membranam hanc in meatus horum Oſſiculorum introire, humores eô deferre, imô verô & inde iterum recipere vascula, quæ perfunctos munere ſuo humores ex ipſis horum oſſiculorum meditulliis reducunt.

Neque minus incredibilia proferre cenſebar, quando ſcribebam publicè inventum mihi Corticem Cerebri ſolo fabrefactum vasculorum Sanguiferorum contextu. Quid itaque cenſebunt, qui me legunt ſcribentem, cavitatem Acetabuli in oſſibus innominatis ex parte obducta eſſe membranulâ tenuiſſimâ, quæ ita contexitur mirabili vasculorum ſanguiferorum apparatu, ut arte meâ repleta hæc totam membranulam nitenti undique pingant rubedine: eminus enim luſtrata oculo membrana hæc abſolute rubra apparet.

Neque eſt, ut quis putet, membranoſas partes ex tenerrimis contextas vaſis ilicó in locis illis perire debere, utpote quæ ſuſtinent molem ſuperioris corporis, atque attritu perpetuo in ſe invicem actæ facile deſtruerent tenella hæcce vascula, unde inflammationes, dolores, ſuppurationes, atque alia mala perpetuo ſequerentur. Ut enim hæc caveret incommoda Creator, cavitatem hanc ita conſtruxit, ut impoſſibile ſit, capiti Oſſis Femoris membranam hanc, vel vascula ejus, attingere. Locus namque in quo tuta reconditur, eſt extra hemiſphœricam ſuperficiem cavam Acetabuli, unde globoſum oſſis Femoris caput, mobile intra descriptam cavitatem: eique fere congruens, nullâ parte ſuæ ſuperficiei unquam poſſit tangere membranulam, ejusque vascula, ut manifeſtum erit unicuique qui inſpicit Figuram.

Nemo miretur latuiſſe tamdiu atque effugiſſe omnem perſpicacium Anatomicorum induſtriam hujus membranæ apparatum: quis etenim artificum hactenus potuit ceraceam materiem ita impellere, ita dirigere, ut in intima hæc eo penetret impetu, ut abditiſſima hæc, & remota ab Arteriis majoribus,

va-

vaſcula tam perfectê repleat? Attamen absque hâc felicitate ſucceſſus fruſtra erit, quicumque vel membranulam hanc ſubtiliſſimam ſpectare cupit, longe minus poſſibile erit ulli vaſcula in hac tenuiſſimâ aliter detegere. Dolor coxarius ægrotantibus cruciatum, medicis verô opprobrium eſſe, triſtis ſæpe clamat experientia. Eſt, ille ſæpenumero incurabilis, nec levatur medicamentis, veſicantibus non auſcultat, ferro reſiſtit ipſi & igni. Coqueſtus jam de hisce Divus Hippocrates, nec mirum videtur ſedem tum fixiſſe in vaſculis profundiſſimê ſitis in diverticulo Acetabuli intra cavitatem ejus poſito. Nonne igitur difficillimum eſt eô intactis viribus illibata medicamenta afferre?

In icone cernis reptatus, & numerum, vaſculorum ſanguiferorum per hanc membranam, Monendus tamen es pictorem, artis ſuæ peritiſſimum licet, mirabilem naturæ ornatum haud ſatis feliciter aſſecutum fuiſſe: quia tam numeroſa, tam implicita, hæc ſunt, ut imitari fere ſit impoſſibile. Ideoque partem hanc ita præparatam, atque balſamo conditam, ita aſſervo in novo, quod jam iterum paro, gazophylacio Anatomico, ut unicuique idoneo ſpectatori lubens illud contemplandum exhibere promtus ſim.

II.

De Vaſis, quæ per Patellam ipſam diſtribuuntur, atque per Cartilaginem mobilem in genu.

HUc, amabo Te, ades, qui deſideras artem diſcere, quâ corpus Tibi exſtruxit Deus! nova nec prius deſcripta prius contemplaberis. Non ita diu eſt, quando replendo cadaveris vaſa in mirum incidi inventum. An verô obſervavit Quis, vaſa ſanguifera ſeſe penetrare per Patellæ corpus, atque immenſo numero in una ejus meditullia ſe abdere? certe quum non meminerim id contigiſſe, rei nunc ſpeciem dabo in Tabulâ conſpiciendum, poſtea verô & Cartilaginis Tibi vaſa ſiſtam. Sed oleum pendet & operam, qui vaſa hæc invenire annititur, & demonſtrare, in patellâ adulti jam hominis; ſed qui imitari

valet, quod præſtiti, in cadavere juvenili, ubi Cartilagineâ adhuc pelluciditate tranſparet, poterit illa diſtincta videre, atque advertere mirabiles eorum diſtributiones. Ne verô felicis laboris rarus pereat ſucceſſus, neceſſe eſt, partem ita arte paratam ſic conſervare, ut nec pereat, nec evadat opaca: utrumque ſanê artificio ſingulari effeci: atque ita pulchrum hocce ſpectaculum inter mea incorruptum aſſervo.

Cogitat forte, hæc quisquis legit; an ergô mihi frangenti toties Patellas, ut inſpicerem in indolem earum, nunquam apparuit vel unus talium vasculorum, vel truncus, vel ramus? Ego candidus huic dixerim, nec mihi unquam illa fuiſſe ſpectata licet indaganti: etenim fractæ Patellæ ut inſpiciatur vaſa ilicô, contracta ſuoque hinc expulſo liquido orbata, omnem effugiunt ſequentis aciem. Ubi verò injectâ cerâ, antequam frangatur Patella, vaſa hæc diſtenta ſunt, atque indurescente dein eâdem materie manent repleta, tum demum datur ſpeculari omnia. Inſpice, quæſo, figuram hic poſitam, quâ conatus ſum exprimere Patellam de juvenili ablatam corpore; videsne eam tot abundare vasculis, ut tota fere rubescat? Senilia autem oſſa ſenſim arctius compacta vaſorum plurima abolent, inque firmiorem compagem denſant, unde per ætatem firmiora quidem, at aridiora ſimul, oſſa evadunt; quod quidem liquidius nunquam, quam in dentibus, ſpectatur, quos vaſis contextos pueri in tenellà ætate recondunt, ſenes verò, aut ætate provectiores, vaſis conſpicuis deſtitutos poſſident.

Quod ſi quis minuta me ſectari objicit, atque in rebus haud magni momenti inquirendis occupatum deridet; imô verô ſi ait, ſatis eſſe notum, vaſa ferri ſanguinea per omnes corporis humani partes, perque ipſa adeô oſſa. Huic ego reponam; mirari me licentiam hanc, quâ quis audet aſſeverare, ſe ſcire vaſa exiſtere, quæ nec ipſe vidit, nec alius unquam. Undenam ergo illa noſti? quis eorum decurſus? ubi hærent? quæ diverſitas in ſenio, ætate virili, adolescentià, pueritiâ? omnia hæc bene noſſe, atque oculis ſpectanda dare, pluris facio, quam omnia conjecturanti atque effingendi effecta: nihil licet Anatomico adſumere, quod non videt, nihil eorum, quæ videt, negligere, aut vilipendere. Nihil in corpore humano fruſtrâ conditum, cognoscitur & in eo fruſtrâ nihil.

Si

Si ægrê haud feret Lector, monebo eum, me vidiſſe jam bis, nec ſine admiratione, caſus vix credibiles niſi ipſe interfuiſſem. Vocabar, ut opitularer, ad homines, qui ſuas caligas ſupra genu arcto vinculo conſtrinxerant ita, ut impediretur velox & facilis partium harum motus; his dein per plateas obambulantibus contigit; ut cespitarent, unde verô flexu genu prolaberentur humi, ſine alliſione Patellæ, aut Tendinum; interim diffracti his erant ipſo hoc flexu ſubitaneo Tendines validiſſimi Muſculorum, qui Tibiam extendunt. Quis credidiſſet id fieri poſſe, qui novit & conſideravit craſſitiem horum ingentem? Rem tamen expertus ſum adeô evidenter, ut hiatus inter partes Tendinum horum abruptas tam magnus eſſet, qui concederet digitum adulti tranſverſum imponi. Neque ſurgere hi, nec ſe erigere poterant, imô verô ne pedibus quidem inſiſtere absque adminiculo hominum ipſos fulcientium, coacti autem per multorum menſium ſpatio in lecto decumbere, tandem toto reliquæ vitæ decurſu baculo corpus inter ambulandum fulcire, atque ſuſtinere, impellebantur.

Multa equidem inducunt me, ut crediderim, eſſe quandoque talem in membranis, tendinibus, imò & in ipſis oſſibus, conditionem, unde facilius, quam naturaliter, ſuis naturalibus locis exire, aliorſum cedere, quin & rumpi, poſſint. Quæ quidem mala haud accidiſſent tam facilè, ſi abfuiſſet ægra hæc diatheſis. Sane ſimile quid cernimus in Herniis, quæ natas admiramur leviſſimis aliquando ex cauſis, quum iidem homines alio quidem tempore impunê ſuſtinuerint nixus, motusque maximos. Quis neſcit ſæpe terrore, animi perturbatione, levi niſu corporis, has in robuſtis, & exercitatis, natas? Dudum eſt, quod ſcripſi in obſervationibus meis hiſtoriam, quæ huc facit. Viro per publica incedenti, in declivitate pontis, lubricitate viæ ſubducti pedes caſum minitantur, ille tamen corporis agilitate lapſum evitat, nec alliditur ſtratis viarum, in ipſo tamen hoc nixu frangitur illi Patella tranſverſa absque ullo alliſu. Commiſſus ille curæ famoſiſſimi Chirurgi, qui in pago *Jiſp* dicto artem ſummâ cum famâ eâ tempeſtate colebat, nihil adjumenti accepit. Quod tamen haud contigit culpâ adeô boni magiſtri: ſed fragmenta Patellæ fractæ ſæpe non coëunt iterum, quia unita haud poſſunt retineri, tam diu do-

nec coaluerint. Sæpe & impeditur hæc concretio inde, quod vaſa fragmentorum quandoque non ſatis ſuppeditant materiem oſſibus aduncandis propriam. Enimverô homines vidi, quibus fracti oſſis fruſta, omni arte ritê tractata, tamen nunquam concreſcebant horum humeris, brachiisve circumducti & applicati, tubi ex bractea ferri multum præſtabant commodi; partes in ſitu ſatis commodê ita retinebantur, ut motus requiſitos exercere utcumque poſſent.

III.

De lubricâ materie, quæ in articulo genu, pone Patellam reperitur.

MIrificum corpus, quod hic loci obſervatum Anatomicis, glandularum fabricâ conſtare apud omnes fere auctores recentes pro certo quidem habetur: imprimis verô, poſtquam ſuam ſuper his ſententiam, obſervationibus ſubnixam, edidit ſubtiliſſimus inter Britannos Anatomicus *Clopton Havers.* Addit quippe egregius hic vir delineationem, quæ glandis ſtructuram omninô exhibet. Ego tamen, qui partes has, arte meâ præparatas, cum curâ examinavi glanduloſi quid nihil invenire me cogor fateri: poſtquam enim eventu feliciſſimo vaſa hujus partis materie replevi ceraceâ, atque deinde dexteritate ſingulari expedivi ab intricatione ſuâ mirabili, videor mihi liquidô ſpectare, totum hunc apparatum merê glanduloſum habitum, eſſe ex meris conflatum vaſculis, quæ ſanguinea ſunt, ſed quam tenuia? quam diverſo ab omnibus aliis reptatu incedentia? Sane eſt in his ſingulare quid, quod fruſtra aliis in partibus quæſiveris. Sed præ cæteris notabile mihi videtur in hoc opere, quod glomen horum vaſculorum undequaque obſitus ſit materie quadam lubrica valde, & quæ pinguedinem æmulatur ſatis bene.

Ipſa itaque materies lubrici huius linimenti, quæ hic deprehenditur, non ſecernitur certê à ſanguine ope ſtructuræ glanduloſæ, ut quidem id volunt auctorum Celeberrimi, ſed profectô ſeparatur extremis illis Arteriolarum finibus, qui ideô tam ſubtiles, multiplices, & tam ſingulari penitus apparatu

in-

inſtructi ſunt, ut efficiundo huic operi aptiſſimi ſunt: vaſcula enim arterioſa ſeroſa hic ita conſtruuntur, ita ordinantur in ſuo decurſu, ut ſimile alibi non ſpectemus. Cur autem hæc ſubtilitas, figura, reptatus, ſitus, non ſufficerent producendæ ſingulari indoli hujus humoris? quare eſſet opus accedere glandulæ naturam præterea, ut idem fieret. Nonne demonſtravi jam dudum alibi in Hepate, Liene, Teſtibus, extremitates vaſculorum arterioſorum ſolas eſſe, & ſufficere, ut peculiares illi humores, ſuis ſinguli locis, conficiantur, ſine ullâ glandulæ cujuſcumque accedentis ope. Si porro objicere quis vellet, omnes humores ſimul confuſos in ſanguine arterioſo contineri, ideoque tantum eſſe opus, ut ab hâc univerſali, omneſque humorum ſpecies continente, humore ſingulares illi ſeparentur, ita quidem, ut Fel, Lac, Oleum, Semen, Saliva, jam hærentia verê in ipſo ſanguine tantummodo inde rurſum ſeparentur: non habeo aliud quod dicam, niſi me credere, verê quidem materiem horum omnium jam adeſſe in ſanguine, interim tamen liquores hos peculiares, antequam tales evadant, omninô adhuc peculiari debere, elaborari, & in ſingularem ſuam naturam acquirendam, ulterius perfici: hæc autem omnia perfici videntur & abſolvi per mirabilem apparatum extremorum vaſculorum, quæ propterea tantâ diverſitate fabricæ deprehenduntur in qualibet parte, ut conficiundis tot diverſis humoribus pares evadant. Cauſa tandem, quæ opinioni de glanduloſâ hîc loci fabricâ originem dedit, hæc imprimis eſt; in vaſculoſo illo apparatu locantur ubique exigua membranacea, receptacula, ſimilia iis quæ in inteſtino recto imprimis, ut & inteſtinis tenuibus obſervantur, quæque verſatiſſimus in Anatomicis *Liſterus* donat nomine agminis glandularum, de quibus poſtea dicam. Circa receptacula hæcce innumerabilia vaſcula ſanguifera, telâ aranearum ſubtiliora, atque decurſu omninô ſingulari diſpoſita videmus. Neque apparere hæc vaſcula poſſunt, niſi prius cerâ rubrâ bene repleta fuerint, dein radiis ſolaribus rectâ allapſis in coelo ſereno, obſerventur per oculos boni microſcopii adjumento uſos: ubi enim omnibus his beneficiis ſimul adhibitis non uteris fruſtra hæc inquiſiveris. Atque inde ſane fit, ut pauci futuri ſint, qui hæc conſpicere valebunt, vel in ipſis præparatis ritê partibus. Ego autem

tem, qui tot annorum experimentis ſenſim, omnia tentando, bonâ ſæpe fortunâ adjutus, hæc inveni, ſoleo quotidie fere variis illa hominibus oſtendere, atque inde audeo aſſerere, extremitates harum arteriolarum aptas natas lubricum hunc humorem ex ſeroſâ ſanguinis materiâ ſecernere, atque in cavitates illorum receptaculorum lentê, ſed perpetuô, infundere. Quas poſtea lacunas *Boerhavianas* appellabo: quia ſingularis ille meus Amicus, in Academiâ Lugduno-Batavâ, Profeſſor Botanices, Chemiæ & Medicinæ, primus de his mihi locutus eſt. Licet autem vascula hæc tam ſubtilia ſint, tamen humor inde ſecretus poteſt ſpiſſo lentore lubricitatem hîc requiſitam adipiſci, dum in receſſibus harum lacunarum remoram paſſus inſpiſſari facilê poteſt. Ubi autem medii articuli effuſus inter articulos attritus, ſubtilior hunc redditus, maneat, poſtea inquiram: ſuffecerit hodie oſtendiſſe, Arteriolas ſolas eſſe unum organum ſecernendæ huic materiæ.

IV.

De Meſenterio.

NImis innotuit Anatomicis, Meſenterium ſubtili membranaceâ fabricâ conſtare, quâ inteſtina tenuia annexa in hemiſphœrii ſpeciem retinentur: verum non diu eſt, quod intentiore animo & oculis contemplarer fabricam ipſam hujus membranæ, tumque nova ſatis nonnulla mihi ſe conſpiciunda obtulerunt. Evolvi itaque, quæ alii ſuper his commentati fuerant, atque expreſſerant figuris. Sed apparuit, quædam effugiſſe tamen illorum aciem. Sanê recondabar, ſæpe mihi obſervatum, & olim fuiſſe; homines, quibus vulnera inflicta utque in cavum abdominis ita, ut etiam perforaſſent hanc meſenterii membranam, lethalia fuiſſe intra duos tresve dies. Interim re accuratiſſimê, ut oportet pro renunciatione coram Judicibus, examinata, nec vulnerans inſtrumentum ulterius penetraviſſe apparebat, neque ulla præterea pars alicujus momenti fuerat læſa, ut accurato & ſollicito examinatori liquidô conſtabat. Sed graviſſimis hi homines, & aſſiduis doloribus fuerant afflicti, qui abdomen intolerabili cruciatu exagitaverant. Quis tamen

tamen auderet hæc vulnera lethalia pronunciare? Profecto nondum id auctoribus placuit, qui ſuper his ſcripſerunt. Intellexi dein ab Ornithotrophis, quod, cum Gallos caſtrant, eosdem illicô jugulent, ſi animadvertunt in hoc opere meſenterium vel minimum læſum fuiſſe : ſunt enim per experimenta certiſſima edocti, hos brevi morituros eſſe ab hoc vulnere, nec arte ullâ ſervari poſſe. Quæ quidem docent Meſenterium, licet neglectum, quam frequentiſſimê, maximi tamen eſſe momenti in vulneribus abdominalibus. Si autem ſemel tantum, vel forte bis, id mihi obſervaſſe contigiſſet, certê non ita haberem animadverſione, vel commemoratione, dignum. Sed elapſi jam ſunt anni quadraginta & octo à quo auctoritate Magiſtratus Ampliſſimi, urbani præpoſitus ſum officio examinandi cadavera occiſorum in Ampliſſimâ hâc Urbe, ubi, proh dolor, nimis hujusmodi maleferiatorum hominum culpâ homicidia accidunt, ut deinde ad Judices referam de conditione vulnerum : atque in multiplici hac occaſione teſtari mihi fas eſt, jam ſæpenumero me expertum eſſe, quæ modo dixi.

Dum verò ſedulô Meſenterii ſtructuram oculis perluſtro vigilibus, manifeſtô deprehendo plurimos ſubtiles nervos per illud diſtribui. Quin & evidenter cerno, extremitates Vaſculorum ſanguiferorum non ita terminari, ut icones Anatomicorum docent, ſed habent ſe hi fines ſic, uti ego hîc in figura depinxi : Ne autem dubitare quis jure queat de picturæ veritate, ſervavi partes, juxta quas hæ deliniationes factæ ſunt. Sunt enim extrema hæc vaſcula tomenti inſtar ſubtiliſſimi tenuia, atque tam innumerabilia, ut totum Meſenterium rubeſcat penitus, poſtquam ejus vaſa materie ceraceâ rubra injecta repleta ſunt : quum interim absque hac præparatione ne oculos penitus effugiant. Equidem fateor, me non potuiſſe olim ita præparare Meſenterium : neque enim aliud difficilius hac in arte habetur, quam materiam ceraceam urgere eousque, ut uſque in hæc vaſcula penetret, & tamen ſimul cavere, ne eadem propellatur ulterius. Si enim urgetur plus, poſtquam huc pervenit, tum Tunica celluloſa Meſenterii penitus eadem materie repletur.; ubi autem tum & adhuc ultra premitur, oritur extravaſatio præternaturalis materiæ ceraceæ in forma globulorum rubrorum. Quamdiu tamen ceracea materia tan-

tum tranſit in tunicam celluloſam, tamdiu nondum puto extravaſationem præternaturalem eſſe, etenim replet tantum cellulas hujus membranæ, veluti extremitates Arteriolarum idem efficiebant in vitâ pro nutritione. Atqui eô non oportet, materiem propellere, quia tunc obſcurantur & confunduntur fines extremi repletarum Arteriarum.

Quin etiam videmus in Meſenterio glandulas plurimas tam majores, quam minores. Sed in humano Meſenterio nunquam Pancreas Aſelli apparet, ut in ovibus, licet error hic magnus committitur â multis. Si autem Meſenterii vaſa ſunt repleta prius, tum hæ Glandulæ vagæ in humano Meſenterio deprehenduntur effici ex ſubtiliſſimis vaſculis ſanguiferis, pulpoſâ tamen ſubſtantiâ ſimul appoſitâ. Vaſcula hæc mirabilia valde ſunt, ſive eorum ſpectaveris ſtructuram, ſive decurſum conſideres: neque ullo modo exprimere hæc poſſum, longe minus in figurâ depingere; ſed in novâ meâ collectione Anatomicâ oſtendere poſſum, & volo dignis quibusque ſpectatoribus.

Sed & puto maximê notandum circa Vaſa lactea; quod Venæ lacteæ primi generis, tranſeuntes per has Glandulas, ſe uniant cum Vaſis lacteis generis ſecundi: Id enim mihi patuit, quando tubulum exiliſſimum introduxeram in vas lacteum primi generis, perque illum deinde flatum immiſeram, ſtatim enim tum flatus lacteas ſecundi generis quoque diſtendebat, ventuſque in thoracicum ductum uſque tranſit. Præſtabam id tubulis adeò ſubtilibus, ut ſetam tenuem vix admitterent, quosque mihi hos in uſus parabat dexteritas incomparabilis eximii Mechanici Lugdunenſis, *Muſſchenbroek*, ante quinquaginta jam & ſex annos.

Quin imò cum gaudio reminiſcor veterum laborum, quando vaſa lactea ſic inflata ex ipſo Meſenterio ſeparata eruebam, atque exſiccabam in aëre, ut arefacta oculis exhiberem. Sed jam damnoſa quid non imminuit dies! Nihil ſimile efficere non poſſum! Hebetata enim acies oculi, nec perſpicilla defectum ſupplere poſſunt. Venæ autem lacteæ primi generis oriuntur ex Inteſtinis tam ſubtili principio, ut ineffabile id, & incre-

incredibile ſit, ita quidem ut tomentoſa horum exilitas abſolutê non poſſit ullâ figurâ depingi : ideo ſolebam ego infigere tubulos meos ad propoſitum modò enarratum in vas lacteum, quod pollicis lati craſſitie diſtaret ab ortu ejus ex Inteſtinis. Si verò ſubtilis adeò eſt horum ortu, quis ergò credat preſſione aëris, alterius ve corporis, Chylum adigi poſſe in oſcula horum? Certê potius crediderim innatâ hæc, & inſitâ à DEO, facultate peragi, quam forte non omninò ineptê attractionem poſſes vocare. Neque improbabile mihi, ſed demonſtrabile, videtur, ſingulas quasque corporis humani, imò verô & univerſi, partes, à Creatore præditas eſſe virtute quâdam ſingulari, nec communi ita aliis, per quam potestatem infuſam valeant commodè & certô id præſtare, cui efficiendo creatæ ſunt. Et opinor Chylum, ad Glandulas Meſenterii vagas delatum, ibidem quodammodò perfici, limpidiorem & puriorem reddi, ope Arteriolarum pulpoſis extremitatibus ſuis, forte ſubtiliſſimos illi humores affundentium; atque ita perfectiorem hunc Chylum porro deferri in ductum Thoracicum : receptaculum enim Chyli naturaliter in homine non reperitur.

Sed & Pinguedinem per Meſenterium diſtributam reperio tam numeroſis ornatam vaſculis ſanguineis ſubtiliſſimis, ut integrè rubeſcat, poſtquam materiâ ceraceâ illa replevi : deinde verô arte non vili reddere poſſum eadem tamen vaſcula diſtinctè viſibilia : quod quidem artificium inter cætera eximium eſt, Non ita dudum eſt, à quo id efficere didici, nunc verô certô id præſto, ut in Icone hic depingendum curavi, cujus prototypon in Theſauris meis aſſervo.

Quin & id memorabile narro, Venas Meſeraïcas in equis Valvulis veris hinc inde præditas à me obſervari, quod nunquam in corpore humano mihi, forte nec aliis, obſervatum novi.

Vidi ſemel in toto vitæ meæ Medicæ decurſu, Meſenterium humanum apoſtemate purulento computruisſe, atque inde ipſa quoque inteſtina, ſoluta ſuis Meſeraïcis vinculis, libera & confuſa in abdomine fluctuasſe, dum interim ſic affecto homini vita nihilominus, licet brevi quidem tempore, fuit ſuperſtes : propriis ego manibus cadaver hoc incidi, rem-

que veriſſimè ſic ſe habere expertus ſum. Neque memini tale quid aliis unquam viſum, vel deſcriptum fuiſſe: quamvis de Omento talia obſervari ſatis frequenter occurrat.

Aliud quondam mirabile, ſcrutanti mihi viſum fuit, unde dubitabam an forte, præter ſanguinea, chylifera, lymphatica, pinguedinoſa, nervoſa vaſa, alia adhuc darentur in Meſenterio nec deſcripta huc uſque, nec nota. Id certô Tibi, & ſincere dixerim, olim mihi contigiſſe, dum brutorum corpora aperiebam præ inopiâ cadaverum humanorum, ut in Meſenterio ovis invenerim partem culmi graminis, quæ locata erat inter inteſtina, & inter Glandulas Meſenterii, neque hærebat tamen in venis, nec in ullo genere vaſorum notorum, tamen in Meſenterio. An ergò latent ibi in vivis vaſa adhuc ignota nobis, & poſt mortem fugientia? ut *Aſelliana* olim & *Pecquetiana* nemini innotuerant. Certe contigit mihi videre in cadavere fœminæ, quæ Amſtelædami vitam egerat, atque ingentem habebat calculum in altero Ureterum, cujus obſtaculo impediebatur tranſitus materiæ purulentæ ex Rene illius lateris in Veſicam; inde autem intumuerat ureter uſque adeò, ut ſpeciem referret Veſicæ Urinariæ: quum intento hæc ſcrutarer animo, miri quid obſervabam: nam ex prætumido illo ureteris loco ortos vidi plurimos exiles tubulos, qui, inde progreſſi verſus partem Abdominis ſiniſtram pleni erant purulentâ illâ materie, Me ſtimulabat quidem hæc ulterius proſequendi cupido, ſed pietas amicorum prohibebat majorem cadaveris lacerationem.

Quis verò omninô definivit hactenus, an & viæ, quibus fertur in Veſicam urina, aliæ haud ſint præter eas, quas agnoſcimus hodie?

Id quoque hâc opportunitate commemorare fas eſto: me inter rariſſima quæque aſſervo mihi binas acus ex ære confectas, quas anno elapſo *Samuel Lion de Bonavente*, Chirurgus expertiſſimus apud Judæos, me præſente eduxit ex digito extrémo puellæ Octo annorum, quæ ibidem ultra annum hæſerant, dum nemo ſciret, quando & quâ viâ, eô penetraſſent. Vide Figuram, 4. Tab. 1. Equidem ſatis novi aciculas acutas quandoque intra corpus fuiſſe reconditas, ſed binas aciculas cupreas, capitulo globoſo inſtructas, ſibi invicem accumbentes ex anteriore parte digiti eductas alicui fuiſſe, quis vel fando

do audivit? Certê vel factu videtur impoſſibile? Vidimus olim, & ſæpius fallacias aſtutorum, quibus miræ artis ludricâ ſpecie imponebant ignaris : illæ verô facillimè poterant detegi. Quis autem ullo conductus prætio patiebatur, duo talia corpora ſibi infigi in apicem digiti. Hæc certê longo annorum ſpatio quam miſerabiliſſimê fuerat conqueſta de immanitate intolerabilis doloris, quo excruciabatur : imploraverat opem variorum Chirurgorum, qui incaſſum plurima tentaverant: nec reperiebatur, qui vel divinando aſſequiretur, quod hoc eſſet mali. Nec mirum : Si enim in pingui valde, vel carnoſa parte corporis id contigiſſet, licet mirabile & tunc fuiſſet, tamen forte viſum fuiſſet poſſibile? has verô aciculas quis quæreret reconditas intra gracilem partem quæ, tenui forte parcâque pinguedine tecta, cæterum tota tendinibus conſtat, vel ligamentis, & oſſibus.

An tamen minus Tibi mirum videtur, hominem ore ſuo evomere perfectum animalculum, quadrupes, cani ſimile? Id autem in Theſauris meis Anatomicis jamdudum edidi. Sed jam ſervatur in Theſauro illo incomparabili, quem jam poſſidet *Sereniſſimus Ruſſorum Imperator*, qui voluit mea hæc tot annorum ſpatio, tantâ ſollicitudine, tantâ induſtriâ, à me collecta, ſua fieri. Sed gaudeo hæc nacta eſſe hoſpitium in Aulâ *Principis*, cui vix alius inter Principes Europæ comparari poteſt, ſi ſpectes indefeſſam diligentiam, quaHiſtoriam Naturalem indagat. Vix credibile unquam fuiſſe tam excelſum Monarcham, qui tantâ cum manſuetudine, lenitate, patientiâ, humanitate, interrogare, audire, & admirari, vellet artifices bonos in ſuâ arte narrantes, reſpondentes, docentes! quam docilem, imô verô quam ſupplicem; ſe præbebat non auditorem modô, ſed & Diſcipulum Clariſſimo cuique in omni artium genere Magiſtro? Voluit utique doceri à me fabricam humani corporis ante XX annos, tumque Intentiſſimo animo me audivit, ſuper omnibus rogitabat ſedulô, atquehabebat in memoriâ ſemper, quod viderat ſemel.

Quum autem ante triennium huc reverſus me primum domi meæ inviſit, porrectâ ſalutans dextra exclamavit, O! mi Præceptor ſenex, tantoque affecit honore, quem privatus nemo à tanto Monarchâ exſpectare potuiſſet unquam.

V.

De Saliva.

SAlivam ſanitati tuendæ non utilem modô, at verô maximè neceſſariam, eſſe, hiſtoria, quæ ſequitur rara ſatis demonſtrat. Puella Amſtelædamenſis annos jam nata XII. paſſa fuerat ulcus ſerpens nomodes, quod ita affecerat inferius Labium, ut magna ejus pars exeſa ingentem plagam ibidem oſtenderet. Turpe fuit ſpectare faciem inhoneſto vulnere læſam, ſed longê tamen deterius erat ſtillicidium perpetuum Salivæ, quæ ingenti copiâ, aſſiduô, per hiulcum patensque manabat vulnus: coacta inde miſera erat geſtare manu ſemper admotum labio muccinium, quo compeſceret defluentem humorem, eumque ſimul linteo admoto abſorberet. Obtulit bona fortuna obviam forte illi Celebratiſſimum illum Chirurgum Amſtelædamenſem, nobilem certe feliciſſimo artis exercitio, *Petrum Adriani Verduyn*, qui ſpectans miſeriam, humaniſſimè rogavit, unde nam ipſa, quibusque nata parentibus? Poſtquam ex reſponſis intellexit, parente orbam utroque, ali jam in publico Amſtelædamenſium Orphanotrophio Mennonitarum, percuſſit illicò commiſeratio animum: quid verbis opus? adit ultro Curatores iſtius ædis, & obtulit ſe, ut tantæ calamitatis onere preſſam levaret, nec aliam mercedem petere velle, niſi afflictæ ſolatium. Committitur actutum ægra viri curæ; qui margines induratas utrimque ſic abſcidit, ut cruda manarent ſanguine, ut in labii Leporini curatione fit, dein trajectis binis per labium acubus vulneris crepedines ad ſe invicem appoſuit, filamentisque firmavit ſecundum artis præſcripta, coaluit intra dies VI. vulnus ipſaque ægra fuit perfectè ſanata, ut omnem jam ſalivam commode in ore retineret, idque in hodiernum uſque diem feliciter ſanatum permanſit.

Quod verô hac in hiſtoriâ præ cæteris maximè eſt memorabile; ægra illa, dum patiebatur aſſiduam hanc Salivæ jacturam,

ante

ante curationem, corpus habebat tenellum & pro ætate ſuâ admodum exile, ſed & proceritatem neutiquam nacta fuerat annis ſuis convenientem; verum ſimul ac arte hac ſanata fuit, ſtatim increſcere cœpit, ut juſtam brevi corporis magnitudinem adepta ſit, fueritque ſummæ admirationi omnibus, qui eam prius noverant, ob inſignem hanc, citamque, mutationem. Quam errant igitur, qui, ſalivam pro recremento noxio habentes, eam abjiciunt, eôque pulchrius valere putant hominem, quô frequentius eâ corpus exonerat, eum in finem Sialogoga adhibentes, & offas tenaces manducandas. Ego contra ſæpe vidi ex defectu hujus humoris cibi faſtidia oriri: quare & ſoleo ſuadere iis, qui ab acutis convaleſcunt, quibusque frequentius ſalivâ os affluit, hanc deglutire velint; quin etiam in diuturnis ſæpe affectionibus incidit. Salivæ affluxus ingens, quam ubi exſpuunt, labuntur in deteriora ægroti, qui ſi tridui ſpatio patienter hanc abſorbere, ſanantur feliciſſimê.

Accidit, me vocari ad Matronam Amſtelædamenſem, quærentem de macie extremâ conſumpti fere corporis. Depræhendi fœminam adeô debilitatam, ut vix ægros traheret ſpiritus. Deſeruerant hanc deſperantes omninò de ſanitate medici; dum circumſpicio ad omnia, ut inquirerem in cauſas mali, video forte omni eam temporis momento exſpuere in vas à latere appoſitum ſalivam, ſicque totum profectò exhaurire jam ferme aridum corpus. Dixi ilicò, temperaret ſibi, deglutiret, non ejiceret; hunc benignum humorem. Mirum videbatur, adeoque repudiabat primò, conſilium, aſſerens omnino id fore & impoſſibile ſibi & noxium. Ego inſtare, faceret. Obedivit. Quæ rerum mutatio? brevi ſanata fuit abſque ope, ſine neceſſitate, alterius auxilii. Nec ſemel id eveniſſe vidi, imò verò ſæpe numerò. In fine quippe morborum malum id commune eſt. Si negligetur, ſæpe tum lethale evadit.

VI.

De Valgis.

OBerrat hominum genus obtortis ita incedens cruribus ut genua ambo fere ſe mutuò tangant, dum pedes plus diſtant in-

infra. Dubitabam olim quid id eſſet habendum mali ân ? mollitie oriretur oſſium, ut Rachiticis infantibus, an tribuendum potius ligamentorum laxationi eorum, quibus nectuntur Femoris & Tibiæ epiphyſes. Ambigenti ſuper hac re occurrit Valgi & adulti quidem, cadaver. Perſcrutabar ilicò, ſtatimque intellexi, rationem morbi. In utroque ſcilicet crure, cavum interius ſummitatis erat longè magis depreſſum, quam cavum ejus Tibiæ externum. Id quomodò factum fuerit monſtrat Figura 2. Tab. 2. unde debuit neceſſariò pars interna hujus articuli vergere in contactum, atque inclinare. Qui igitur curandos hoſce homines ſuſcipiunt, poſtquam adoleverunt, atque inſtrumentis, vel ligamentis rem aggrediuntur, peccant; eſt enim impoſſibile adultiori ætate unquam efficere, ut cavitas aſſurgat, vel elongetur tuber Femoris illi cavo reſpondens. In tenerâ autem adhuc ætate, idonea inſtrumenta multum præſtare, malumque hoc præcavere valent. Sed & illa Medicamenta, quæ aciditatem humorum ad oſſa delatorum mitigant, atque natam inde mollitiem oſſium firmant.

Quamvis enim pauci rem abſolverint experimentis, certus tamen ſum, oſſa humana ab acido quodam liquore penetrata, ita emolliri, ut obſequioſa reddita, tenacitatemque adepta vimineam, flecti queant, ut in Rachiticis, Scorbutisque, fieri videmus. Ita quidem puerorum oſſa, macerata diu in liquore acido facto, ſic emollita inveni.

An non & inde ratio liquet memorabilis morbi, quo affecta virgo in Galliis, omnia habuit corporis oſſa paſtæ adinſtar mollia? Cogito autem nihil poſſe accidere pejus infantibus, quibus ſic affecta ſunt oſſa, quam quod cogantur inſiſtere ſuis pedibus, aut, quod priori adhuc majus malum, ambulare. Præſſæ enim incumbentis molis pondere juncturæ molles dilatantur, itaque pariunt omnia mala, quæ Rachiticis evenire dolemus quotidie. Inſpice modô figuram appictam, ubi curvatura oſſis Femoris. Vides ibidem quatuor digitos pedum adulti hominis, in quibus extra cutis ſuperficiem ſpectabiles occurrunt Papillæ cutaneæ, Epidermide & Reticulari corpore, nudatæ : certè ita prominent, ut luculentiſſime appareant,

ſi

ſi expoſito radiis ſolaribus objecto per Microſcopium bonum inſpiciuntur: quia autem Papillæ hæ ex Nervorum prodeunt extremitatibus, non rarô inde oriuntur clavi, dum preſſis nimium per arctos calceos pedibus adunantur Papillæ plures, inde in callofam, cartilagineam aliquando, vel & in corneam, aut ungui ſimilem materiem indureſcentes. Neque mirum etiam tam periculoſos ſæpe, imo & lethales, evaſiſſe hos clavos, ubi incautus magiſter male hos fuerit aggreſſus.

VII.

De Glandulâ Thymo.

NUlla fere humani pars corporis uberiorem præbuit materiem altercationibus, litibusque, quam Glandulæ fabrica: dum ambigitur interim hactenus quænam ſit ſingularis hujus ſtructura, quibusnam conſtet partibus, quomodo in veras differentias diſtribuendæ ex lege naturæ Glandulæ ſint, quis denique harum verus ſit uſus? Si itaque meum hîc inſtitutum foret, ut accuratè recenſerem auctores, qui bene de his commentati ſunt, & quænam ſint illa, quæ ſcripſerunt de hiſce, id ſanè argumentum magnum ſatis volumen poſſet implere, & forte multum ſic boni temporis periret incaſſum. Igitur hac vice ſolum aperiam, quid ſentiam de Thymo Glandulâ, & quidem breviter; obnixè interim flagitans, ut meliora edoctus mihi impertire dedignari haud velit. Olim juvenis ſedulam aſſiduò operam navavi in excolendâ comparativâ Anatome, tumque equos ſæpenumerò, multoties & boum corpora, incidebam inveſtigandi ergò; accidit ſemel, ut, Thymum ſcrutatus in bove, viſus mihi ſim detexiſſe ſingularem in eo ductum, quo ſecretus illius fabricâ humor abduceretur. Perſarum mihi videbar Rege beatior! Vena apparebat liquidò, quæ per Thymum deſtribuitur, tam pellucidæ fabricæ & tenuitatis, ac ſi foret vas Lymphaticum ſine valvulis, in unam ex venis Mammariis ſe exonerabat, ilicò commiſi pictori, ut exararet ejus icona, cum ipſe eo quidem tempore necdum dextrè ſatis pingere poſſem, feliciter rem expreſſit figurâ pictor: quum tamen poſteâ conſideratius hoc expenderem negotium, eru-

dito orbi impertire nolui rem. Sed quid eo feciſſem mali? Manifeſtò ramus hic ex Thymo ortus, inde decurrens in Venam Mammariam ſe exonerabat; quum interim canalis hic non eſſet ulli alteri ſimilis, utpote pellucidus, tenuisque perfectè inſtar Lymphatici vaſis: ſi uſus hujus erat, reducem ab hâc Glandulâ ſanguinem Venis inferre; undenam igitur huic uni tanta ab omni aliâ venâ ſanguiferâ diverſitas? Profectò Venæ lacteæ primi generis ſunt craſſioribus conſtantes tunicis fortioribusque, quam lacteis generis ſecundi: Chylus per lacteas Venas primi generis fertur in Glandulas Vagas Meſenterii per ſuperiora harum, atque per inferiora earundem iterum ex iis exit, deinde autem lacteæ ſecundi generis latiores ſunt, atque fabricæ æquè tenuis & ſubtilis quam eſt vaſorum Lymphaticorum, habentque etiam valvulas pauciores. Nonne eſt in naturâ ratio, cur hæc ita ſe habeant? Si ita cenſes: erit itaque & cauſa certa ſingularis hujus in hoc ramo Thymi ſtructuræ.

Interea tamen, quid hujus ſit rei in homine, cujus tam parva eſt reſpectu bovis magnitudo; nondum detexi: nam olim contentus fui vaſa hæc aëre inflato replere, ut & hic feceram. Quidquid id eſt, apparebat certè in Thymo ille pellucens, tenuis, ramus, quem pro excretorio ductu habui, ſique ille ita ſemper, ubique eò loci reperiretur, ambiguum reſtaret adhuc, an meritò agnoſci deberet pro excretoria fiſtulâ? Id dabitur, opinor, hanc ejus tenuitatem haud fruſtra talem dari. Neque credere queo Venas corporis ſolum reducere ſanguinem. Cur enim Venæ Meſeraicæ ſanguinem modò veherent in ſinum Venæ Portarum? Quare non æquè in ſe ſorberent potum; Chylique tenuiora? ut cruori hic miſceant. Si autem negas ductum illum Thymi, credas interim mecum, paratum Thymo humorem venis in Cor deferri. Neque alienum Tibi videatur à vero, dum paratum dico in Thymo humorem: neque enim credibile id ſolâ abſolvi percolatione ut in cribro. Sed ſingularis ultimarum Arteriolarum compages ſolâ apta nata eſt, quæ humorum delatorum exceptas partes in novas formas mutet, ſubigat, pinſat. Thymus itaque, quum Glandula ſit; ſolis igitur conſtabit vaſculis, non Glandulis minoribus: Id enim ſi foret ſingulæ tum hæ particularibus membranulis diſtinctæ

ſtinctæ eſſe deberent, quod nemo demonſtravit hactenus, ideoque juxta Anatomicas leges non licet illa fingere.

Videtur utique ſimplicior, ideoque proprior vero, mea ſententia. Nonne enim ex meis conſtat abunde demonſtratis, extrema vaſa longè aliter formata eſſe, ubicumque aliis præparatur & ſeparatur humor? Si quis dubitat ſuper his, poteſt in omnibus viſceribus à me præparatis id perſpicuè videre. Habet enim Invictiſſimus Ruſſorum Imperator in ſuo Theſauro omnium ſpecimina. Quin & domi meæ labore improbo recentia ita iterum adaptavi, ut & ibi cernere liceat. Sunt quippe aliæ in ventriculo pro cibi attritu & coctione; aliæ in Hepate, quibus fit bilis, absque ullo Glandularum apparatu: in Renibus penitus rurſum diverſæ ad ſeparanda putrida de ſanguine olea & ſales. Tu verò, qui hæc aliter cenſes ſe habere, quæſo tua Tu, & mea ego, oculis ſubjiciat fidelibus!

VIII.

De Sterno.

INter ea, quæ accuratius definienda erant in vera partium corporis humani fabricâ & illud meritò quæras, quid ſentiendum ſit de cavitate, quam ſub Sterno, inter ſeparatas mediaſtini pectoris membranas, adeſſe imaginantur plurimi, & quam ſolent conſiderare, ac ſi habenda foret tertia, vel quarta, Thoracis camera. Ajo hanc nunquam in homine dari, quamvis celebres Anatomici eam deſcripſerint, atque figuris etiam ſimulaverint. Novi & Chirurgorum celeberrimos hanc poſuiſſe, atque etiam aſſeruiſſe ſæpe prægreſſa inflammatione hanc repleri pure, quod dein Sterni perforatione per trepanum educere aggrediuntur. Inquiſivi in hanc rem eâ quidem, quam veri amor requirit, ſedulitate, & reperi conſtanter, nullam omnino talem cavitatem hic unquam adeſſe. Si enim in cadavere humano incideris accuratè interſtitia extremitatum oſſearum in Coſtis, & Cartilaginum, quæ Coſtas Sterno committunt, ſique tunc prudenter porrò & lentè, Sternum leniter ſeparas ab anteriore parte, ſpectabis certò, nullam ibi cavitatem reperiri. Sed, quandò deinde liberatum ita Sternum à Me-

diaſtino & Pericardio elevas, tunc Mediaſtinum utrimque à pleurâ recedens ſpeciem cavitatis efficit; inter geminatas Mediaſtini membranas: quæ tamen cavitas prius à naturâ non erat efformata. Quin imô, quoties Pleuram membranam deduco à ſubjacente membranâ celluloſa, etiam & tum efficitur cavitas, quæ ſemper quoque factitia modò eſt: ut de priori dixi. Nec apparet ullus cavitatis illius fictitiæ uſus, nulla neceſſitas.

Attamen, ut rem hanc quam certiſſimè oculis exhiberem, ita rem aggreſſus ſum: Infantis cadaver in Trunco deſcendente aperui, tum materiâ replevi ceraceâ, ſic quidem, ut Cor & Pulmo integrè replerentur affluente materiâ; id poſtquam effectum, totum hunc Thoracem transverſim diſcidi, tam infra Cor, quam ſupra illud, ut ſolent piſcium majorum corpora in ſegmenta, vel tomos diſcindi. Quid tum? ne minima ſanè cavitas ſub Sterno apparuit, quæ profectò debuiſſet inveniri, ſi naturali ibi formaretur lege. Sed nihil minus. Hæret ubique contiguus Pleuræ Pulmo, jacet in medio Cor, ut in homine vivo, ita poſitum, ut apice ſuo ſpectet lævam. Poſteaquam igitur ita clarè hæc videram, deinde ſegmentum illud pectoris balſamo condivi, locumque ſic parato dedi inter ſicca mea recentia præparata: ſimulque ibi appoſui Sternum, unâ cum adhærentibus Coſtarum cartilaginibus parvuli infantis; quæ quidem felici adeò artis ſucceſſu præparata, ut non modò Mammaria & Intercoſtalia, vaſa ſanguifera, ſed & illa, quæ muſculos perreptant Intercoſtales, penitus & diſtinctè ſint repleta, ut totum hoc præparatum diſtinctiſſime & nitidiſſimè in conſpectum veniat, absque ullâ, vel minimâ, evaſatione præternaturali materiæ; ſed pulcherrimè videtur ceracea materies inſtar roris tenuiſſimè diffundi, quemadmodum & humor noſter Chylo-ſeroſus viventibus nobis in alimentum ita diſpergitur. Sed & Cartilagines Coſtarum præcipuæ pellucide hîc remanſerunt Puto autem nihil reverâ in hâc arte difficilius, quam hoc ipſum efficere; quod pulchrè noſcent illi, qui per has incedere ſalebras animosè conati ſunt. Servandum igitur cum curâ hoc ipſum, & inter rariſſima mea reponendum, cenſui, ne mihi auferant fures, qui pro amicis in conclavia mea admiſſi, infanda audacia rapiunt, exque ædibus meis auferunt, quæ ipſis monſtraveram, ut votis eorum ſatisfa-

facerem. Neque his contenti rapinis, in alias deinde regiones & regna, furto hæc ablata mea circumferunt, pro ſuis oſtentant, ſuâque ſe arte & manu talia jactant ſe parare poſſe. Elapſi ſunt aliquot menſes, quando Penem humanum, incredibili labore, ſumma cura, & eventu feliciſſimo, ita præparaveram, ut nunquam tam pulchrè, luculentiſſimè & quam diſtinctiſſimè, in oculos ſe offerebat corpus Nerveo-ſpongioſum utrumque totum, tum & ipſum integrè hic expanſum corpus Nerveo-ſpongioſum minus, ejusque ſupra Glandem expanſa fabrica, ſed etiam apparebat Paraphymoſis Tunicæ celluloſæ; atque vera Urethræ fabricâ, unâ cum ambiente undique ſpongioſo corpore. Pulcherrimum hoc ſanè omnium eorum, quæ unquam mihi contigit parare potuiſſe, liberaliter oſtenderam homini indigniſſimo, omniaque ipſi explicueram, quem honeſtum putabam. Quid verò mercedis ab eo retuli? Avulſit à ſuo, quo ſuſtentabatur pedunculo, atque furtim ſecum abſtulit. Alii ſimiliter in Anglia & Galliis ſimiles rapinas oſtentant pro ſuis, dum coſtas ita à me ſummo labore præparatas cum muſculoſâ appendice conſpiciendas circumtulere: ſed cautiorem inde factum me cogunt, minus liberaliter deinceps mea roganti cuique conſpicienda offerre. Si quis unquam viderit humanum Penem ita ut deſcripſi præparatum, certus eſto hunc mihi ablatum eſſe, & quidem furto: nam hactenus ſimilem nemo vidit, nec ipſe unqnam potui ſic efficere. Vir egregius & Nobilis *Daſſel*, qui habitat Lunenburgi poſſidet etiam paratum à me, & miſſum per me ipſi ex ejus votis, ſed longe diſtat ab eo, quem commemoravi.

IX.

De Circoſele, Herniis variis & Veſicâ Urinariâ.

UTinam, qui inventis nova imponunt nomina morbis, curam ſemper gererent, ut in his formandis obſervaretur ſedulò convenientia vera nominis cum ipſâ rei, cui datur, naturâ, ut ita vox exprimeret rem eâ deſignandam. Quænam, quæſo, cauſa ſaudet, Venas Teſtium dilatatas dominare appellatione Herniæ Varicoſæ? Nonne aptius Varices Venarum Spermaticarum appellaſſe oportuerat? Revera non eſt alia hujus

mali indoles, niſi tantum, quod ſit congeries Venarum, quæ ultra nativam ſuam magnitudinem dilatatæ, atque ſpiſſiores redditæ, apparent. Hernia autem, quum alterius longè ingenii ſit, nequaquam confundi debet cum illo malo. Eſt nimirum hæc dilatatio, nunquam ruptura, Peritonæi, in quam dein extra ſuum naturalem ſitum ſe immittit, Omentum, Inteſtina, Splen, Veſica, Uterus, imô aliquando integer fœtus, ita quidem ut hæc omnia ſic emineant, ut externo tactui palpanda ſe præbeant. Quid autem id eſt, quod Varices Venoſæ commune habent ulli horum? Certè nunquam circa has Peritonæi dilatatus ſaccus invenitur.

Neque mireris interim, me inter corpora Hernias facientia Veſicam, Lienem, Matricem, & Fœtus integros enumeraviſſe: id enim in praxi meâ medicâ obſervavi, ſed non licet jam deſcribere: quia à propoſito me averteret meo. Varices Spermaticarum facilê detegunt exploratores digiti in Scroto, dum attrectando partes lumbricos ſe attingere quis putet.

Sed, qui hoc morbo laborant, dum nihil inde percipiunt mali, parum admodùm id ipſum curant; plerumque autem validiore partium preſſioni, aut contuſioni, malum id debetur. Deprehendi tamen multoties provectioris ætatis hominibus inde natum Hydropem Scroti, quam iterum malè Herniam aquoſam, vel Hydrocelen, vocant. Sanari quidem valet id mali, pertuſo ſcroto ope inſtrumenti Trocart dicto, vel & lanceolâ phlebotomicâ, ut aqua vulnere exeat, ſed citò plerumque recreſcit malum. Si autem curationem aggrederis aperiendo ſcrotum à parte ſuperiore ad latus, tumque vulnus turundâ oblongâ unguento roſaceo mercurio præcipitato rubro permiſto inunctâ oppleveris, donec lenis inflammatio, eique ſuccedens ſuppuratio parva, membranulas ſtillantes putrefecerit, Tuque eas tenaculo eduxeris, ſæpe dein perfectê ſanatas obſervavi. Sed & aliquando Venæ poſitæ in Membranâ Dartos dictâ, quam ex proprietate ſuâ celluloſam tunicam appellare oportet, ita Varicoſæ evadere poſſunt: ſunt enim hæ tam numeroſæ, ut poſtquam illas ceraceâ materia rubrâ repleverim, membrana hæc tota ſanguinis rubicundiſſimi inſtar ruberrima evadat; Denique jam liceat mihi addere, ſuoque hic ordini inſerere, quæ modò dixeram inter Hernias debere annumerari etiam Hernas

Veſicæ

Veſicæ, Lienis, Uteri, totiusque Fœtus. In primo enim caſu, de Herniâ Veſicæ fas eſt aſſerere, hanc veram Herniam habendam eſſe: quoniam hæc quoque eſt dilatatio Peritonæi, in quam elapſa veſica urinaria, naturali ſuo excuſſa loco, Scrotum occupat. Videtur id quidem mirum, atque ab ipſa veritate alienum, imò ferme impoſſibile: tamen id contigiſſe bis tamen animadvertere mihi datum fuit. Quodque evidenter rem ita ſe habere demonſtrat, id eſt, homines ſcilicet illi lotium reddere nequiunt, niſi ſcrotum utraque ſuſceptum manu premendo aquam lotii ita expreſſerint.

Utque res eſſem certiſſimus unius aperui cadaver præſente Clariſſimo Amſtelædamenſi Medico *Petro Guenellon*, & *Petro Adriani* Chirurgo, qui una mecum conſpexerunt, rem ita ſe habuiſſe. Sed & Herniam ſemel vidi, ubi reverâ Lien replebat eo delapſus dilatatum Peritonæum. Caſus mihi obſervatus in Noſocomio Amſtelædamenſi, Mulier fuerat annoſa, cui lævo inguine ingens tumor, qui habebatur pro Placentâ uterinâ in Utero relictâ poſt partum, atque ibi accretâ; alii putabant frigidum eſſe apoſtema. Sed in cadavere certò vidi Lienem eô ſeceſſiſſe, atque hunc produxiſſe Herniam. Quis autem crederet, uterum unâ cum Fœtu in illo hærente veram Herniam poſſe producere? Attamen & hoc accidiſſe ſemel quam optimè, quam diſtinctiſſimè, vidi. Non hic ita me capias, ac ſi intelligerem prolapſum uteri extra vaginam.

Imò longè aliud. Erat ſcilicet Nobilis Domina, cui dudum ingens tumor hæſerat circa inferiora abdominis, quam proximê inguini, atque procedebat hic directê ex cavo Abdominis, brevi autem ſuppuratus tumor bene ſanabatur. Haud ita diu hæc impregnata fuit; ſed quid fit? Noviſti, mi Lector, ſæpenumerò poſt Apoſtema Peritonæi & abdominis, ut & poſt curata ritê vulnera in cavitatem abdominis penetrantia, manere in loco cicatricis obductæ debiliorem Peritonæi concreti rurſum fabricam, undê poſt molimina magna, & impetus validos, dilatatur ibi læſus ante locus, præ debilitate acquiſitâ impos hunc ſuſtinere preſſum, unde ingens tum fit, & Hernia periculoſa. Omninô idem & hic contigit: uterus enim fœtu creſcente tumens dilatabat hunc Peritonæi locum, ſeque in ſaccum hunc dilatatum inſinuabat eousque, ut fœtus tandem cum utero

ad

ad genua uſque penderat antrorſum; inſtantibus deinde parturientis laboribus, elevabatur ab obſtetrice uterus cum fœtu, ut in abdomine hæreret tamdiu loco debito, ſicque felix evaſit puerpera, edito per vias naturales bene nato fœtu. Nonne igitur hæc vera eſt Hernia in dilatato Peritonæo vero? Ut tandem in viam, unde egreſſa fuit, redeat oratio, in eâ ſum ſententiâ; quod Varices Scroti, quæ in juventute natæ fuerant, tranſeant in ſenio in Hydropem ſcroti: quia deficere incipiunt ſpiritus, atque hinc pendentes vires: quando venulæ abſorbentes non amplius reſorbent tam avidê, quam olim effuſos arteriolarum extremitatibus humores halituoſos, unde hic collecti partes magis debilitant magiſque, atque ita tandem ſcroti Hydropem verum generent. Novi plurimos omne hoc negotium adſcribere Vaſis Lymphaticis; ſed cur Venoſa inde excluduntur? certê mihi videntur hæc præcipui eſſe in his momenti, & fere credo Aſcitis, atque Hydropis ἀνὰ σάρκα cauſam, ut & omnis Hydropis, imprimis hærere in debilitate, & malâ affectione, extremitatum venoſarum. Meminiſti, jam enim antea deſcripſi, totam Placentam, in quâ naturaliter non inſunt Lymphatica, ſi retinetur corpore fœminino totam quantam mutari poſſe in Hydatides, vel ampullulas aquoſas, idemque viſum in integro Hepate, ut vidi, & in Theſauro Cæſaris Ruſſiæ apparet. Quid ni & idem in aliis poſſet obtinere? gaudent hos morbos ruptis adſcribere Lymphaticis, idque fieri haud negavero; interim crediderim ſæpius à recenſitis hæc accidere cauſis.

Pauca jam ſuperaddo de interiore membranâ, quæ veſicæ Urinariæ cavitatem urinæ contiguam facit. De quâ imprimis notaſſe juvet, portionem ejus à reliquâ ſeparatum poſſe per vias urinæ excerni abſque vitæ diſcrimine. Quis mortalium id fuiſſet unquam ſuſpicatus? ego ſanè nunquam. Sed fidelis obſervatio rem ipſam docuit. Utique erat puerpera, quæ acerbiſſimis excruciata & enecta fere, doloribus in Ventre, & me vocari tandem, juſſit. Præſſus animique indagans ingenium, rogito, an ritê quidem per lochiorum fluxum expurgata eſſet, liberata à ſecundinis, & num facilis illi fieret lotii excretio? Ad quæ quidem omnia poſteaquam reſpondiſſet, quam proſperrimè ſe hæc habere, interim tamen audivi intolerabiles eſſe prorſus ventris quos ferebat, dolores, præſcribebam

itaque

itaque clyſma, quod leniendo, & ſopiendo dolori, eſſet idoneum, exhibito ſimul ad mitigandam torturæ hujus ſævitiem medicamento ſoporato; totum ſimul jubebam obvolvi abdomen unguento, quod eſt de Althæa, ſicque receſſi. Reverſus iterum reperiebam nihil horum profuiſſe, pertinacem ſubſiſtere hactenus, nec leniri ullâ ratione, dolorem: ſciſcitanti denuò, an ſatis commodè urinam ſecerneret, reſponſum quam maximê, idque teſtari plurima quotidie lintea, quæ illi appoſita bene ſemper humectata inde auferantur. Requievi itaque ſupra his.

Quid ergo? redeo, ut viſam, tertiâ quoque vice; obſtupui autem nihil me quidquam promovere, licet uterer optimis remediis lenientibus, carminantibus, anodynis denique: quumque puderet nihil levaminis à me præſtari ejulanti ægræ; exploravi tandem attrectando, totumque pererro digitis ſcrutantibus abdomen, quod incredibili turgens tumore, atque prædurum inveni. Miratus Catheterem immiſi in Veſicam; proſiliit extemplo immenſa lotii vis, ſimulque doloris lenimen ſibi gratulata fuit miſerrima ægrotans. Geminatum deinde quotidie multis ſucceſſivis diebus idem id auxilii, cum levamine ingenti. Interim advertebatur, nigreſcere catheteris argentei ſuperficiem, unde & mali quid latere in Veſicâ haud obſcurè patebat: neque certè abſque ratione id ſuſpicabamur. Ecce, poſt paucos dies elapſos membrana occupat meatum urinarium, quæ apprehenſa, trahentiſque obſequioſa manui, facilè educebatur, educta ſatis apparuit magna; curavi portionem ejus abſciſſam in figurâ depingendam: puto enim id quam rariſſimum eſſe. Certe mihi nunquam, niſi hâc ſemel vice, obſervatum. Ipſa hæc mulier poſtea ſana, felixque concepit dein, peperitque. Veſicam huic inflammatione incenſam fuiſſe ſuſpicor, quam in Gangrænam ſuperficiariam exiviſſe deinde credo, ut conſtat exemplorum plurimis, villoſam Inteſtinorum Tunicam, quæ Papillis nervoſis ſcatet, ſeparatam à reliquâ Inteſtinali fiſtula ano exiviſſe: poſteaquam Inteſtina acri prius inflammatione, eamque inſequutâ Gangrænâ, affecta fuerant. Voco autem hanc Inteſtinorum Tunicam Villo-papilloſam, quia animadverti villoſam iſtam ſuperficiem penitus ſimul eſſe Papilloſam, quemadmodum ſe habent interiora noſtrarum Ge-

narum in ſuo integumento, ut & Labia Oris, Oeſophagus, Ventriculus, omniaque Inteſtina, quum ſit in his omnibus ejusdem apparatus continuata productio. Verum quidem eſt; in unoquoque non æque clarum id apparere; quum in Labiis, Genis internis, & in Inteſtinis multorum hominum tunica hæc Papillas haſce nimis manifeſtas non poſſideat; attamen in aliis ſatis conſpicua datur. In buccis interioribus, & Linguâ boum, inque Oeſophago teſtudinum, inprimis magnum valde apparet, hoc papilloſum corpus; ita quidem ut in bobus coctione integrè ſeparari poſſit totum hoc papilloſum tegumentum, ut Papillæ ſub hoc eminentes appareant. Quoties verò contingit in homine poſt violentas nimis alvi purgationes tegumentum hoc ipſarum Papillarum deglubi à Papillis ſuppoſitis, tum verò cruciatuum infeſtiſſimi corpus aggrediuntur.

Quantusque dolor naſcitur in Papillis Labiorum & Linguæ, quoties tenui ſuo involucro nudatæ ſunt? Si in ea memet jam diffunderem, quæ alii de hâc tunicâ ſcripſere, quam Villopapilloſam appellavi, quantus meæ ſcripturæ pateret campus; ſed propoſitum mihi fixum eſt, parciſſimus ut ſim in recenſendis alienis, totus in enarrandis iis, quæ ipſemet quotidie obſervo. Interim monitus eſto, care Lector, me quandoque forte inter hæc exarare nonnulla, quæ aliis jam ante me deſcripta fuerunt: id ægrè non feras. Confirmo meâ tum fide obſervationes priorum, ſi repeto, ſi novi quid adfero, pretium tuli laboris, dum aliquâ in re profui. Novi quidem allegatorum auctorum citatione ſpiſſari volumina, oſtentari eruditionem, debitam cuilibet aſſignari laudem. Sed has ego talium laborum laudes aliis non equidem invideo, mihi otium hiſce ritè excolendis omninò deeſt: neque enim unquam nimis mihi mane lucet ſurgens Sol, ſemper veſperaſcit ocyus quam vellem, ita ſubmergor quotidianis in Anatome & praxi medicâ occupationibus.

X.

X.

De Embryonibus, Placentâ, Ano imperforato, &c.

JAm antea, aliâ occaſione, dixi, haud ita facile eſſe definitu, quamdiu mater gravida poſſit mortuum in utero fœtum gerere. Quin etiam enarravi jam prius, mortuum in matrice infantem non putreſcere in pus, neque in ichorem reſolvi, ſed flacceſcere modò, & evadere laxum, quamdiu os uteri probe obturatum manet; eo verò apertò, admiſſoque in cavum Uteri aëre, tum demum illicò in putredinem abire. Jam verò conſideremus, quam arduum ſit cum veritatis evidentiâ aſſerere, ſi mortuum ediderit mulier fœtum, quamdiu mortuum geſtaverit mater, adeoque quo tempore ille in matrice ante partum, mortuus fuerit, accuratè deſignare: ſæpe enim mihi accidit, ut foetus ad me abortivos ferant, quos ajunt duobus, tribus, quatuorve à conceptu menſibus geſtatos eſſe, neque tamen tum ſunt, quos oſtentant, grano hordei majores: quum tamen hoc tempore jam digitum vel ſesquidigitum longi eſſe deberent. Sed non temerè credendum mulieri enarranti exquiſitum ſuæ impraegnationis tempus: quia defectus menſtruorum, quem referunt non ita certò indicat id, quod quæritur. Nunquid plurimæ mulierum his quidem deſtituuntur, licet impraegnatæ non ſint! Aliæ mane vomituriunt quandoque, neque tamen ideò ſunt gravidæ, imò multis matutinus vomitus quotidianus, absque graviditate: ita quidem, ut ſigna hæc potius incerta ſint, nec verè pathognomonica haberi queant. Igitur, quando reperio fœtum, utcumque parvum, collapſum eſſe, & præditum colore cineritio, quum aliter colore ſit candido, ſemper tum certus ſum, mortuum jam fuiſſe aliquamdiu in utero materno: nec dubito, quin ſæpe tempus à morte ſatis ſit magnum; id enim adſcendit aliquando ad unum binoſve menſes, ſi conſideramus diem, quo mater gravida terrore, motu violento, diſtractione corporis, fluxu uterino, vel ſimilibus fuerat affecta, & conferemus diem, quo abortum enititur. Neque enim toto hoc temporis ſpatio vel minimum incrementi unquam capit foetus. Si verò abortus fuerit, fœtus trium vel

quatuor menſium, qui poſt mortem retentus erat aliquamdiu in utero, ille deinde in lucem editus habebit ex flacciditate partium collapſum caput, & truncum, apparebitque ſpeciem gerens horridi monſtri. Memini, ſæpe me vocatum ad hujusmodi caſus, atque inveniſſe afflictiſſimos parentes horum abortuum, quoniam falſò putabant ſe monſtra generaſſe. Ego tum ſoleo conſolari eos, atque aſſerere bene genitor hos fœtus poſt obitum ita degeneraſſe in corpore materno diu retentos. Nec dubitabant amplius; quum viderent me inflando parum per fiſtulam hæc corpora ita rurſum extendere, ut priſtinam ilicò formam recupararent, qualem ante mortem habuerant prius: caput enim globoſum iterum figuram adeptum fœdam turpis monſtri imaginem amittebat penitus, collapſuſque turgebat denuo in toroſam venter ſpeciem; lætati hâc ſpecie parentes ſummas agebant gratias. Nec immeritô quid enim magis horrificum parentibus evenire queat, quam ſi loco humanæ ſobolis terribilia progenerent monſtra? Imò etiam decepti falſâ rerum imagine in ipſo congreſſu aliquandò memores horrendi atque informis monſtri, ipſo forte generationis momento deturparent propriam prolem.

Vidiſtis imagines embryonum, quas excudendas curavi in meis Theſauris Anatomicis; & facile eſt ibi notare, quânam ratione ſucceſſu temporis ſuam figuram quotidie mutent. Apparent quippe nulli omninò artus in primo embryonis ſtatu, poſtea verò in locis, ubi humeri & femora deinceps apparebunt, tubercula modo exigua prominent, ex quibus poſt longam diem humeri, brachia, manus, femora, crura, pedes, explicantur & prodeunt. Conſulatis quæſo, Theſauros illos Anatomicos, illa namque, quæ ibi depingenda curavi, reverâ omnia ita ſe habere, manifeſtò videre eſt in Gazophylacio Majeſtatis *Cæſareæ Ruſſiæ*, ubi prototypa ſervantur. Quam immaniter autem differunt illa mea, ab iis, quæ iconibus ſuis impreſſis alii oſtenderunt orbi literato? Sanè obſtupui mirabundus, ubi conſpexi picturam embryonis humani vix æquantis granum hordei, in quâ tamen manuum pedumque exhibebantur ſpecies: quum tamen tunc inſtar chryſalidum, abſque ullâ apparitione artuum conſpiciantur.

Itaque, ſi hi embryones, quando adhuc tam tenelli ſunt, in utero materno moriuntur, inque eo poſt mortem adhuc aliquamdiu manent, tum ſemper deprehendo illos colore cinereo tinctos, & collapſos penitus; contrà verò, ſi ſtatim à morte ſuâ utero excluduntur, albo donantur colore, atque undique toroſi ſunt & teretes. En tibi hic ejuſmodi embryonem, qui molem grani hordei vix excedit, hunc accepi à pauco tempore à matre, quæ referebat ſe tres menſes gravidam fuiſſe, idque audire ſæpe mihi contigit, examinans reperi compreſſum, tam parvum, non verô teretem, unde conjiciebam à longo jam tempore fuiſſe mortuum, & quidem forte binis menſibus antequam abortum hunc enixa fuiſſet mater: eo enim tempore quam maximè fuerat ipſi percuſſus ingenti terrore animus. Sed an animadvertis funem umbilicalem? Certè is longè ſpiſſior ipſo embryone. Nec id infrequens. Utique ſæpe ſic vidi. Sed & alio caſu filamenti inſtar ſubtilem inveni: forte cauſa tantæ craſſitiei eſt appreſſio adducti pabuli ad corpus Embryonis, quod in illud penetrare impos ita expandit vaſa in Umbilico. Opus eſt proprium errorem corrigere me, quem admiſiſſe me confiteor, in Theſauro Anatomico, ubi embryones depictos dedi. Eſt ibi embryo tritici ſemen æquans, à ſecundinis pendulus, cujus ibi placenta admodum videtur magna; ſed ibi tum fui oblitus dixiſſe, quod ingens illa moles, quæ ibidem placentam repræſentat, non ſolum conſtaret corpore placentæ, ſed maximam certè partem conſletur ex grumoſo cruore, qui illi arctè accrevit. Maximêque oportet conſiderare, placentulas eo tempore fere ſemper ita naſci, rariſſimê autem accidit ita puras excerni ex utero. Quando autem ſolæ prodeunt & ſeparatæ, tum ſæpe inſtar chartæ ſunt tenues, aut dorſum cultri forte craſſitie ſuâ æquant. In *Gazophylacio Imperatoris Ruſſiæ* eſt hujus rei exemplum unum. Quam pulchrum verô! quam rarum! mihi ſanê in tantâ obſervatorum copiâ ſemel tantum id videre contigit. Accuratiſſimê ibi natura modum ſuum expreſſit, cui ars ſolum præſtitit conſervandi modum. Eſt ibi placenta nuda, pura, ſola; abſque ullo adhæreſcente cruore, pendet in liquore ab embryone, qui articulum digiti magnus eſt, ſi me non fallit, memoria.

Liceat porrò hac oblatâ mihi occaſione pauca diſſerere de rebus, quæ à præſentibus haud ita alienæ cenſeri poſſunt. Abundans nimis rerum copia paupertatem ſæpe facere, obeſſe autem contra, inopiam, vetus eſt proverbium. Mihi fas eſto addidiſſe, & nimis anxiam diligentiam aliquoties damnoſam evadere. Nuſquam verò effati hujus certior viſa mihi veritas, quàm ubi animadverti in illa, quæ fieri ſolent; & exerceri in adjuvandis parturientibus, neque vel ibi inanis perdi operæ, quam in educendâ poſt partum Placentâ. Hanc partem fœtus eſſe habendam, neque ad corpus maternum pertinere, ideoque ex utero matris poſt eductum fœtum debere abduci nimis certò conſtat omnibus. Interim contingit illam fundo matricis cavo convexitate ſui corporis adeò accretam adhæreſcere, ut in unum fere corpus miris coaluiſſe modis fere videatur: quo quidem caſu ambigi poteſt, quid ſalutare magis puerperæ habendum ſit, hanc aliquantulum ibi relinquere, an verò omni ope obnixè moliri, omniaque vel vi tentare, eam avulſam inde educere? Eſt certè gravis ratio, quæ ſuadet deliberato adhæc animo eſſe, nec temerariâ præcipitantiâ perdere, quam prudens forte ſervaviſſet tarditas. Non me fugit ſclarorum ſententia ſcriptorum, qui ita animum inducunt ſuum relictam in utero placentam conjicere, in præsens mortis discrimen puerperam. Satis explorato cognovi, obſtetrices ideò omnem adhibere conatum; ut arte, vel vi, hanc eductam oſtentare queant amicis præſentibus. Sed dolui acerbè caſum miſerarum mulierum, quibus haud raro læditur ſic uterus à feſtinante nimis, & nimis imprudenter ſæpe agente, obſtetrice. Extemplo tunc abdomen prædurum tumet, febris incenditur continua, quam properata ſæpe mors inſequitur. Docuere ſatis *Paræus*, *Portal*, *Mauriceau*, & alii, quonam artificio placentam auferre de corpore tutò oporteat, quid autem agendum, quando præter conſuetudinem nimis fortiter adhæſerit, nimis parcè explicuêre.

Obtulerunt mihi ſe caſus, in quibus omninò erat impoſſibile, absque imminenti mortis periculo Placentâ liberare matricem. Horum cenſeatur unus, quando, edito jam infante, contractio ſpasmodica, fortisque fit uteri in eo loco, qui eſt inter placentam & illam uteri partem, in quâ os matricis inter-

internum iterum ſe formare deberet poſtea. Scire enim eſt, poſt natum infantem, in utero nullum reperiri tale os, ut olim fuerat: ſed ita omninò ſe res habet; ut in burſâ nummariâ, quæ loris tranſmiſſis conſtricta rugoſum os format; laxatis autem hiſce vinculis, ubique æquè lata eſt & expanſa. Hæc itaque memorata jam conſtrictio uteri ſæpe tam altè poſita eſt, ut digitis, manu, carpo, & brachio, profundè in corpus immiſſis, demum percipiatur: quin & arctationem hanc ibi adeò ſtrictam quandoque detexi, ut digitum vix, imò vix admitteret, dum tamen pone hancce placenta retenta hæreret. Quonam, quæſo, pacto ulli poſſibile erit artifici inde eruere vaſtum illud placentæ corpus, niſi lethalem ſuſtineat inferre vim matrici? Utique morietur ſubitò puerpera. Vidi namque hanc præ cæteris cauſam dari, cur nec opinantes improviſo moriantur poſt partum fœminæ: dum interea rerum ſuarum ſatagans obſtetrix, quaſi re pulcherrimâ geſtâ, oſtentat placentam, hancque integram, atque illibatam manu ſuâ eductam jactat. Quin & obtinet aliquando, ut, licet apertus ſatis uterus hiet hactenus, placenta tamen ita teneat uterum, ac ſi illi concreviſſet, expertus loquor: atque propterea, ſi artificioſâ tuſſi, aut niſu quaſi parturientis facto, placenta non facilè ſequitur, tumque digito juxta funem umbilicalem prudentiſſimè immiſſo, eoque prudenter placentam perterebrando ut ſeparetur, & ne ſic quidem ſuccedit; ſatius mihi videtur omne ulterius, periculoſum ſemper, molimen omittere, relinquere placentam, donec ipſa natura hanc, ut ſæpe feliciter fit, expediverit. Attamen, poſt natum partum, mater liberata non eſt, quamdiu placenta necdum excuſſa! fateor. Sed, an non præſtat ex binis malis minus eligere? Prudentius ergò relinquere placentam, donec natura hanc ſeparat, aut donec laxata, magisque libera, manu evellere hanc detur, quam lethali feſtinatione occidere ægram. Putetne quis, boni quid contigiſſe trucidatæ mulieri, quod mortua ſit ſine placenta? Quæ cum illa poterat vixiſſe! Vera dixi. Placenta infantis, non matris, pars habenda. Natura incredibili conatu, & ſolertiâ, intenta ſemper ſuæ liberationi, atque relegationi omnis moleſtæ ſarcinæ: raro inde fit, reſtare in utero placentam, licet ibi viginti, imò & viginti quinque dies, poſt partum hæſerit. Credite veriſſima aſſerenti, ex

ſedecim, quibus relicta placenta, quindecim à naturâ libera-tas ſalutavi. Licet autem, quod quam rariſſimè accidit, pla-centa remanſerit; non tamen inde tantum mali, quantum o-lim creditum. Conclamata erat ſalus, relictâ placentâ! Fateor optandum, hanc tutô eductam: ſed ſalvâ tamen vitâ. Si au-tem tota remanet tandem, quid illi contigit? Profectô uterus aſſiduô arctior redditur, atque perpetuâ ſuâ contractione affe-ctans priſtinam parvitatem, & figuram, ita comprimit rema-nentis placentæ corpus, ut in globoſam arctêque compreſſam maſſam formet, quæ nihil de formâ placentæ retinens, tota fere in duram, carnoſam, molem degenerat; Vidi attamen fœminas has imprægnatas iterum, bene natum idoneo tempo-re fœtum enixas, atque poſtquam ſatis feliciter erant liberatæ ab onere ſuo tam fœtu ſcilicet, quam ſecundinis, denique & hæc placentæ olim retentæ fruſta jam demum excreviſſe, quæ ignarum vulgus Molas, falſos conceptus, vel & monſtra alimenti fœtus perſuctum rapacia appellitare falſô ſolet. Ve-rum aliter tota hæc retentæ moles placentæ penitus amittens genuinam ſuam indolem, qui eſt merus vaſorum ſanguifero-rum contextus, integro ſuo corpore permutatur in congeriem hydatidum, atque poſtrema hæc mutatio frequentior longe priori obſervatur.

Tum autem hæcce Hydatidum maſſa, incredibili augmen-to increſcens, vaſorumque horum adaugens numerum, deni-que tanta evadit, ut matulâ vulgari vix capi queat; imô, poſt excretam tantam maſſam, ſæpe poſtea novas adhuc ſimi-les maſſas deponit.

Mirabiles has excretiones, nuper eſt admodum, quod bis viderim intra duodecim dierum ſpatium. Præbet enim po-puloſiſſima Amſtelædamenſium urbs obſervationibus, alibi ra-rioribus inter pauciores homines, uberrimam materiem. Quan-tis figmentis, quibus fabulis, occaſionem dedere prius occa-ſionem hæ molis excretæ?

Pleni auctorum horum libri. Certe cuncta meræ ſunt pla-centæ degenerantis ſoboles. Iterum itaque ingemino hoc meum monitum in ſalutem mulierum, inque correctionem er-roris in arte obſtetricia; ſcilicet placenta de corpore puerpe-ræ, nullâ tutæ artis efficaciâ ſecurè poteſt educi ſalutare erit

illam

illam ibi relinquere. Ipſe ego meis manibus parturientes, ut obſtriciæ artis magiſter, liberavi, & deprehendi certò ita, firmiter ſæpe hærere utero placentam, ut, niſi expertus ipſe, nemo crediturus ſit, quæ tamen ope naturæ, poſt injectum clysma incitatæ, ſequenti die feliciter torminoſâ contractione abdominis exibat.

Alii perſuadere voluerunt medicis, placentam utero retentam putrefacere, inde autem ipſum quoque uterum citò corrumpi, inflammari, gangrænefcere, inde mortem neceſſariò ſequi; ſed longè aliter, quam quidem hi cenſent, res ipſa ſe habet: quia non corporis materni hæc, ſed infantis, vera pars eſt, ut jam ſupra liquidò patuit. Exempla quotidiana, & utique quam creberrima me reddidere certum, edoctumque, placentam relictam ſi non citô ſolvitur à cohæſione ſuâcum ſuperficie uterinâ, nunquam autem in pus, ichoremve, abire, ſicque in putridum liquamen redigi. Fruſtra quoque eſt ille metus quorundam, qui à retento placentæ corpore fœtorem exhalare ſcribunt, qui purum humorem ſanguinis ita quæat inficere ut hecticæ febri, inflammationi, ſimilibuſque malis, inevitabilem præbeat cauſam.

Quid enim fieret miſerrimis mulierculis, quæ conflictantur cum calamitiſſimo morbo, in annorum durationem attritum corpus excrucianté? Uteri cancrum intelligo. Vivunt hæ tanto ſpatio temporis, interim fœtorem penitus intolerabilem patiuntur, dum cadaveroſa utero exhalans mephitis, fugat ab ipſis unumquemque. Sique Medicus, ut conditionem ſævi morbi exploret, digito immiſſo perſcrutatur uterum, ille tanto infectus nidore inde reducitur, ut ne acri quidem ſaponis lixivio eluere teterrimum halitum queat. Vana itaque illa omnia ſunt terriculamenta ignari populi. Attamen hic ille ſedet judex. Quid enim agat obſtetrix ſapiens, quæ puerperæ præſtans omne legitimum auxilium, quod ullo modo ſperari poteſt ab arte bonâ, nec tamen poſſibilem invenit placentæ eductionem, niſi eam vim, eam utero læſionem inferat, quæ in certam mortem illam conjiciat? Nonne præſentes parturienti mulieres monebunt, urgebunt, jurgabunt, minabuntur? Nonne artis hanc ignaram damnabunt, magis peritæ mox opem implorantes? Certè ita fieri notum eſt: inde iterum incenſa obſtetrix fero-

 citer

citer ſæpe rudem operam integrat, exitiales utero contuſiones certiſſimè inferens. Mereor in his, ut credant mihi Medici: quum in ampliſſimâ hâc civitate quatuor annorum decurſu artem obſtetriciam ipſe exercuerim ſemper & frequentiſſimè: deinde autem toto quadraginta annorum ſpatio præpoſitus fuerim ab Ampliſſimis Magiſtratibus urbanis officio Collegii obſtetricii, ut docerem examinaremque omnes, quæ huic ſe arti exercendæ dedere volunt in hâc urbe, ut ipſis Anatomicas darem demonſtrationes partium muliebrium, partui inſervientium, ut reſponſa darem obſtetricibus ſuper difficili partu me conſulentibus, denique ut ſcrutarer cadavera puerperarum ad rimandas mali partus, mortisque ſequutæ cauſas.

Quemadmodum nixu forti per motum muſcularem facto, adeoque per labores parturientium, utero pulſus in lucem editur infans, ita & placenta, membranæ, funis umbilicalis, ſimili vi corpore expelluntur. Sed quis obſervavit unquam inter omnes Anatomicos, quod uterus humanus habet fibras muſculares, peculiares ita natas, ſitaſque, ut fabricâ ſuâ agente, ſolvant, liberentque placentæ convexam ſuperficiem à concavâ ſuperficie fundi ipſius uterini? Has nuperrimè tam manifeſtò detegere mihi contigit, ut nihil pulchrius. Scias igitur in illâ parte uteri, qui fundus illius vocatur, adhærere fere ſemper placentam. Quidquid ex ſpeculatione rationis aliter dixerint nonnulli. Sed in eo accuratè loco ſunt fibræ muſculoſæ, orbiculatim ita poſitæ, ita fortes, ut, dum ſe contrahunt ſatis fortiter, tum corpus uteri ibi contractum, rugoſumque redditum, ita diſponant, ut placenta, extra has fibras poſita, ideoque hanc contractionem non ſequens, neceſſario à cohæſione cum utero liberetur, laxetur, excutiatur: quum elapſo anno perſpicue hoc vidiſſem, neque obſervaſſem antea, ilicò hanc matricem ita condivi, ut maneret immutata, quo poſſem evidenter demonſtrare hanc ſtructuram unicuique. O admirabilem fabricam, quâ inſtruxit hanc unam uteri partem Sapientiſſimus Creator! Nonne obſervas cæteras uterinas fibras perplexè intertextas decurrere, ut motricibus ſuis viribus ſe contrahendo, fœtum exprimant? ſed ſolum, ubi adhæret placenta, ut eam ſeparent, in orbicularem poſituram decurrunt. Si autem remanerent poſt partum fœtus membranæ, tum quoque multum

ſolliciti

ſolliciti ſunt plerique, de neſcio quibus malis: quum tamen hæ nulli firmiter adhærentes parti, unâ cum fluentibus lochiis facilè ſeparentur, quia modô madidorum inſtar linteorum vel chartæ ſibi invicem incumbunt, adeoque irritatus uterus niſu ſuo eas longè facilius ſeparat. Eſt autem ad hæc obſervandum præterea, quod placenta utero hæreat ſemper eô fere firmius, quô inſectio funis umbilicalis magis perfectè centro infigitur placentæ: tum enim directio tracti funiculi æquabiliter trahit totum corpus placentæ, ideoque augmento contactarum ſuperficierum non dimittitur placenta. Hoc caſu debet digito perforari placentæ corpus, tumque prudenti ejus circumductione deglubi uterus à placentæ corpore debet. Quô autem funis propior eſt circumferentiæ placentæ, eô, cæteris paribus, facilior eſt placentæ ſeparatio ab uteri fundo. Accidit tamen, ut invenerim funem ſatis propinquê circumferentiæ inſertum, interim & tunc, licet rarius id eveniat, immobiliter adhæſiſſe matrici placentam adeô, ut, ſi adhibitâ violentiâ eam educere tentarem, potius ſequutus fuiſſet totus uterus inverſus extra vaginam, quam ut deſeruiſſet uterum placenta: obſervabam tamen placentam, quæ reverâ tam firmiter coaluerat cum utero, intra paucarum ſpatium horarum, ſolo naturæ urgentis niſu expelli. Contrâ verô vidi puerperas, quibus in tali caſu, ſummâ vi eductâ placentâ, uterus ipſe inverſus ex corpore fuerat protractus, mortuas, ſimul ac in lectum ſuum eſſent repoſitæ. Cujus horrendi exitus nullus fuiſſet metus, ſi modô patienter fuiſſet commiſſa naturæ mollior ſeparatio. Iterum ingemino, poteſt utero retineri diu fœtus mortuus absque magno matris damno. Nonne evidentiſſimê id apparebat in vaccino corpore, cujus obſervatam deſcripſi hiſtoriam? Tempus debiti partus a naturâ huic erat præſcriptum menſe Martio Anni 1717, ægrotabat, convaleſcebat, Novembri ſequenti mactatur, atque vegeto, beneque ſaginato, corpore deprehenſo gaudebant poſſeſſores, quum interim in hâc vaccâ mactatâ vitulus hæreret, ſatis bene valente corpore præditus, quem aperui, atque, in rei memoriam, ſplenem ejus & cerebrum præparavi, vaſis ſanguineis à me impleta, quæ necdum, quamvis tenerrima, computruerant. Forte rogas, qui noverim vitulum hunc ſemianni ſpatio in matre hæſiſſe mortuum? Certe bubulci

hoc norunt, quam accuratiſſimê. Sed quid opus exemplis ex corpore brutorum? An deficiunt experimenta mulierum, quæ mortuorum cadavera fœtuum plurimos geſtavere menſes? Certê non eo hæc animo ſcribo, quaſi obſtetrices monerem, rem hanc negligenter agere. Abſit! placenta ſemper educenda: modô ſalvâ vitâ puerperæ. Clamat tamen tota mulierum partui præſentium turba, occidi parientem, relictâ eâdem. Ingens hoc, & grave, præjudicium, ita inſedit earum animis, ut ne quidem permittant, rem fieri, ut artis præcepta, & ſalus matris, exigunt. Quid agendum in hiſce? Quomodô valet eradicari, ita diu radicata opinio? Certè ante multos jam elapſos annos, feriô hanc rem, aliasque ſimiles bene multas tanti judicabant momenti Clariſſimi Inſpectores Collegii Medici Amſtelædamenſis, Piſo, de Vicq & Kommerſteyn, ut obſtrictos ſe putarent referre de hiſce rebus ad Ampliſſimos urbis Conſules, ut horum auctoritate remedium inveniretur malis præjudiciis: neque tum requieverunt Sapientiſſimi Conſules & Laudati Medici, donec præficeretur aliquis, qui harum rerum peritus juxta veram prudentis artis rationem judicare poſſet de iis, quæ ita accidunt in his negotiis, ut a præjudiciis ſtabilitis damnum omninô paterentur, ideoque emendatione indigerent ab auctoritate publicâ. Juſſerunt igitur, ut ego huic præeſſem muneri, putantes Anatomes Profeſſori, cujus tum fungebar munere, maximê id convenire: quare ſtatuerunt, ut omni menſe ſemel cogerentur omnes urbanæ obſtetrices venire, ubi audirent me differentem de omnibus, quæ poſſunt forte accidere, quæ debent obſervari, quibus ſingulari arte debet ſuccurri, inter pariendum: utque etiam ſæpius in cadavere fœminino ipſis coram demonſtrarem omnes illas partes muliebres, quarum requiritur in obſtetrice cognitio, ſimul explicando, quænam forte ſingulis harum læſiones accidere poſſent, ſicque monere, & munire, contra præjudicia. Hæc aggreſſus ipſe me dedi operi obſtetricio exercendo, juvandisque in partu difficili hærentibus mulieribus, quod ſtrenuo dein labore continuavi integro annorum quatuor decurſu. Putabam certê, fore mihi impoſſibile, felici ſucceſſu docere artium maximê ſalutiferam, ſi ſolâ ſpeculatione ſapiens, manu nunquam operi adhibitâ, ſuſciperem agenda dictare atque præſcribere. Nec injuria pu-

tem:

tem hanc meam fuiſſe rationem: quia mortalium nemo, ut peritus ſit ex Anatomicis partium muliebrium extra graviditatem, extraque partus conditiones, unquam credet, quanta ſit in his omnium circumſtantiarum variatio, quam diverſa faciet: neque aliquis, vel rationis disputatione unquam, vel ſagaciſſimâ conjecturâ, aſſequi poterit, longe minus alios docere, ea, quæ tum temporis deprehenſurus eſt in corpore muliebri. Quum verô Graviſſimi Urbis Conſules, & Inſpectores Collegii Amſtelædamenſis, inciperent, quantum eſſet periculi in his rebus; juſſerunt ſimul, ut omnes illæ mulieres, quæ in Urbe artem obſtetriciam exercebant ſe ſiſterent coram Collegio, novum ſubirent examen, ut admiſſis iis, quæ in reſpondendo ſe probaſſent, admiſſis, à nobili hâc arte relegarentur omnes, quibus abeſſent dotes requiſitæ. Quis crediderit, quanta inſcitia, quæ nugæ, quot errores, tum apparuerint in iis, quæ artem dudum exercuerant! Quid miri, didicerant ab iis, quæ æquê fuerant & ignorantes, & imperitæ! Vultisne, enumerem ex innumeris paucos errores quos ſtupida induxerat ignorantia, qui jam ita per hæc remedia correcti, ut nihil eorum noſtrâ amplius in urbe ſuperſit? Videbitis utique non ridicula modô, vel damnoſa, ſed & exitialia, vitia. Quis putaret, fieri potuiſſe, antequam inſtitutiones has occeperam, ut unâ die vocatus fuerim ad duas mulieres, de quabus aſſerebant, quod monſtrum illis ex corpore penderet, poſtquam enixa erant fœtus, & ſitas ſecundinas? Quid reperi? O facinus infandum! ipſe uterus per vaginam eductus, ex vulvâ pendebat inverſus. Reduxi illicô, junctisque arctê femoribus, repoſui in lectum; ſanata fuit feliciter. Altera verô turpi hujus erroris culpâ periit. Nam illic uterus, eodem affectus modo, tam diu hæſerat extra corpus, ut jam induruerit, neque ideô omni artis tentamine reducere valebam. Ocyſſime hæc induratio accidit inverſis ſic uteris vi extractis. Conferantur narrata cum iis, quæ dudum ſuper his commentatus fui in editis meis obſervationibus. Si contigerit mihi duplex hujusmodi, uno quidem die, caſus; judicet quisque, quoties quidem, celato turpi errore, aliâs id evenerit! dum mali ignoratâ indole, miſeræ interim fœminæ pereundum fuerit. Gaviſus autem ſummoperê profiteor palam, id mali vix dein occurriſſe magis, poſtquam ſedulô docui, monuique,

obſtetrices hunc errorem. Sed ſcias, Lector Medice, fieri quandoque id mali absque ullo peccato obſtetricis.

Ni expertus, fateor, ipſe non crederem. Liberabam parturientem ab infante, qui jam eductus de corpore materno meo hærebat in præcincto, ſequebatur ſine ullâ omninô adhibitâ vi placenta cum membranis quam facillimê; interim momento citius, uno impetu, ſequebatur hanc ſuâ ſponte inverſus uterus; ſenſi ſtatim quid rei eſſet, duxi retrô complicatisque cruribus puerperam lecto impoſui. Didici hinc haud ita temerê imputari debere obſtetrici, quod partium vitio, naturæque culpâ evenire poteſt. Id præ cæteris inculco, ut ipſo elapſus tempore, ſive manus, ſive naturæ vitio acciderit, reſtituatur in locum debitum, idque leniſſimo molumine, atque dato ſimul quiescendi conſilio. Præcipua autem hujus mali cauſa hæret in validiſſimis conatibus, a parturiente adhibitis, ad exonerandum uterum poſt partum. Quod morbi & vaccis accidit frequens, cui ſanando ridiculum, & ut videtur, alienum valde adhibent remedium Veterinarii, bidenti ſcilicet furcâ pertundentes cutim.

Qui rumor olim, quam creber, de fictitiis monſtris, quos ficto etiam nomine ſuctores appellitabant, hos vivos de corpore parturientium dimiſſos, per cubiculum oberrare, aſſidentium fœminarum naturalia petere, per hæc in corpus ingredi, ibi ſe recondere? Cujus putidiſſimæ fabulæ ne originem quidem reperias, niſi in anili delirantium cerebro! Sed & dolui ſæpe, quum audirem inſontes obſtrices damnari turpioris, quam homicidii, criminis reas, quando forte parturienti operoſê mulieri laceratu diuiſa erat perinæi cutis.

Conſidera, quam ſit hic loci cutis tenuis, quam craſſi ſæpe ſint fœtus, quam arcta ſæpe apertura meatus! Neque mirari poteris malum hoc frequentius longè accidiſſe, quam ſcitur: tegunt id vitii, quibus primo partu id evenit, matres. Obtinebat eâ tempeſtate ubique religioſſimè ridicula conſuetudo, ut, ſtatim à partu validiſſimo ſorberet conamine puerpera, ſimul invocando ſacro-ſanctum Triados nomen.

Quis primò hæc vel ſomniando deliraret? Niſi forte ſic voluerint nixum procurare expurgando utero. Quam facilè fit, quam frequens, ut propendeant ex pudendis membranæ edito

jam-

jamjam fœtu. Tamen & ejus rei culpa inſonti tribuebatur obſtetrici. Quam eſt & ille damnoſus error, ne gravius quid dicam, quando jubetur puerpera, uni lateri perpetuô incumbere, nec inde ſe movere vel digitum latum ante nonum diem.

Sed carnifice crudelior obſtetrix prohibet ſæpe omnem penitus potum parturienti, quæ interim anhelans, æſtuans, dolens, pumice evadit aridior, unde infinita mala: cujus quidem crudelitatis exercendæ per imperioſam ignorantiam rationem dant ineptiſſimam quod aliter nimium tumens veſica fœtui exituro impedimento eſt. Quâ quidem allegatione cauſæ quid inſulſius fingi queat, non video! Quid non metas mali, dum puerperæ ſtatim à partu ligaturis abdomen ita conſtringitur, ut nec reſpiratio poſſit exerceri, nec ulla fere circulatio ſanguinis? Neceſſarium agnoſco adſtrictionem, quâ vaſa collapſa, & laxa nimis aliquo modo fulcias, ſuſtineas, arctes, ut non excipiant omnem fere ſanguinem corporis, atque ita ſubducendo eum à cerebro peſſima fiant ſymptomata. Sed non ita hæc adhibenda, ut ſuffocentur vitales actiones.

Quid autem cenſetis de perverſâ & illâ agendi ratione, dum fœtui jam nato, ſed languido vel deficienti per fiſtulam argenteam ano immiſſam aërem inflant? ſimulque funem umbilicalem præmunt, ut ſanguinem eo adhuc contentum mulgendo in corpus fœtus propellant? Sed placentam vivis imponere prunis, ut calefactum ita ſanguinem ex placenta dein propellant in corpus, ad vitam ſemimortuo ſuſcitandam, ubique tum obtinebat. Apage nugas! Bulbos recentiſſimos, prægrandes, cepaceos, medios findebant, naribusque admovebant tenerrimi infantis, ut inſtaurarent hujus ſpiritus: quem acerrimum nidorem ne adultis quidem toleraverit. Parvum fragmentum uſurpari concedo, veto talia fieri, quibus non juvatur, ſed excruciatur miſellus infans. Quid autem terribilius, quid plus mali dedit, frequentiſſimum tum ubique agitatum inter obſtetrices, quam quod digitum immitterent parturientium anum quam profundiſſimê, uti eliceretur in partu paulô difficiliori fœtus? quas inde vidi contuſiones, inflammationes, gangrænas, hæmorrhoidas, quas in ipſis partibus necroſes! O obſterices, admoneo Vos! ne feſtinando mortuos pariant fœtus, veſtræ commiſſæ curæ mulieres patiamini, naturam ſecuras, tutasque ſuas

ſuas ſequi leges! Sat citô, ſi ſat bene! Simulac verô deprehenditis, conſilium Vobis deëſſe in aliquo caſu, atque adeſſe unquam auxilii, curetis ipſæ tum advocari arte exercitatum Magiſtrum, inde Vobis honor, detrimenti nihil: tantô quippe majore fiduciâ opem veſtram implorabunt parturientes, quô minus ſe perdi vident veſtrâ avaritiâ, negligentiâ, ſuperbiâ.

Sed fœdum erat, turpe, atque exitiale, id quoque conſuetudinis genus: quo natis jam infantibus totum caput patiebantur tegi putridâ, nauſeoſâ, fœtidâ, horridâ, cruſtâ, ſquamoſa: quæ ſæpe culmo ſtramineo craſſior totum obtegebat caput. Roganti cur id ita agerent, reſponſum mihi calefaciendi capitis gratia id fieri.

Si regererem prohiberi inde perſpirationem, corrumpi caput, & putreſcere, meliusque calorem purum conciliari, conſervarique, tegumentis ex lana, vix audebant id primò conſilii ſequi. Corrigendum clamavi apertê peſſimum errorem, dum nati recens infantes, brachiis lateribus appreſſis, complicatis cruribus, preſſi arctiſſimè involvuntur faſciis, ut nullum ſuorum artuum vel tantillum movere queant, ſed jaceant in rectum exporrecti ſtipitis inſtar duri, abſque ullo articulorum flexu. Nonne natura prudentior aquæ immerſerat calidæ, ut nihil duri illos poſſet premere vixque attingere eorum corpuſcula? Nonne in utero materno, ita erant omnia inſtructa, ut liberrimè fluctuans in liquore tepido, mobili, molli, pro ſuo lubitu poſſet movere quam liberrimè artus omnes, omnes articulos? Nonne ibi erant omnia ritê, debitâque ſummetriæ proportione nata, aucta, expanſa? An ibi unquam gibbum dorſum, elatus thorax, retorta crura, curvata oſſa? Quid ergò Tu ineptiſſima mulier abſque ullâ arte, ſine ullâ cognitione, imo ſine ullo propoſito, libero nato infanti, compedes, vincula, ligamina nectis? anne aliter Te deberet docere univerſa Aſiâ, Africâ, Americâ, ubi recens nati laxis involuti pannis ſolius naturæ ſapientiæ dantur, quæ ſola omnia ritè ordinat? Certè ibi optima hominum corpora creſcunt. Ego certè nolui meos ſic tractari liberos, quorum tamen nullus aliquam partium ſolidarum male formatam habuit. Inſurgere quoque oportebat in truculentum, omnique omninò rationi adverſum, morem, quo tenella capita recens

cens natorum infantum, ita comprimebant ligaturis arctè adſtrictis, ut mobilia tum per molles hactenus ſuturas oſſa cranii compreſſa cerebrum, aliaque cranii contenta turbarent; unde ſopores, convulſiones, malæ capitis formationes, fatuitas, mors. Oportuerat certè permittere naturæ, quæ ſola æquabiliter omnia extendit, capitis jam in utero bene formati autem nativitatem ulteriorem deinde perfectionem. Quam inſulſa autem eſt, quâ ſuos craſſos errores prætexunt, ratio! quaſi ita curarent ut caput bene firmatum rite dureſcendo clauderetur! ſpectes natos fervido ſub climate pueros, nudo profectò hos capite tenent, nec melius formata crania alibi reperias. An non & ipſi illi miſeri infantes oſtendunt, quid, imprimis illis per inſtinctum, natura jubeat? Certè, ubi ita male ſunt tractati, movent tam diu, fricantque, capita tenella, donec alio ipſis modo iterum, iterumque, componantur. Notetur hâc etiam occaſione inter inania ſtudia reponendum eſſe ſupervacaneum metum, quaſi ſummâ ſemper cum feſtinatione extrahi deberet extemplo placenta, quia, ſi expectatur paucis modò momentis, uterus ſtatim ita ſuum os internum contrahit, ut ne digitus quidem poſſit introduci: Sanè omnes, qui his negotiis ita interfuere, ut attento animo, cuncta bene obſervaverint, norunt hæc non eſſe vera. Matrix humana enixa infantem nullum os habet, ſed patet tota inſtar campanæ, multoſque ſemper impendit dies, priusquam incipiat iterum redire in formam, quæ parte inferiore ſpeciem clauſi oris refert. Adeoque rurſum moneo, ne panicus Vos terror occupet, ne cæcâ feſtinatione præcipitemini in errores, qui funeſti toties fuerunt puerperis. Ajunt plerumque, placentam ſemper modò unam reperi in utero, licet gemelli edantur fœtus, aut plures. Nec tamen ſemper id ita verum eſſe ipſe deprehendi.

Accidit enim ſæpe; ut primò prodiens fœtus una ſecum ducat ſuas membranas, ſuam placentam; quod fieri non poſſet ſi utriſque una tantum placenta fuiſſet. Elapſo quidem anno juſſi ad me deferendas plurimas gemellorum placentas, ut omninò certus eſſem, quid hic contingeret. Re itaque ſummâ cum curâ exploratâ, reperi reverâ, aliquando cuique fœtui ſolitariam placentam eſſe, aliquando unam utrique fœtui inſerviviſſe: utque hoc evidentiſſimum dare poſſem unicuique, varie-

rietates has ſervandas curavi in liquore. Præparavi etiam unam talem, ubi binæ placentæ concretæ apparent, vaſa quoque ſanguifera inter ſe invicem decurrunt intricata pro parvo quidem ſpatio, non majore pollicis craſſitie: unde puto fieri poſſe in his, ut, tempore partus, prior infans ſecum avellat ſuam placentam, altera autem maneat adhuc affixa utero, donec alter fœtus etiam editus ſit. Quid autem cenſendum putas de fabricâ Arteriæ placentæ? hæc paucis innotuit rectè. Certè membranacea hujus arteriæ in placentâ ſtructura adeò eſt tenuis, ut videatur eſſe vas lymphaticum valvulis omninò carens. Quænam ſit hujus ſingularis hoc loco arteriæ conſtructio, facilè non dixerim. His verò, qui acutius me vident, propono excutiendum. Membrana tenuis, quæ placentam cingit, quà ſpectat uterum, ipſius eſt chorii continuatio, ut olim deſcripſi in Theſauro meo Anatomico V. hanc ipſam vidi multis locis in lapideam indolem mutatam, id ubi accidit, ſponte patet his infantibus ſubduci ubertatem pabuli à matre ſuppeditandi. Captum verò ſuperat humanum, cui apparet pendens ex placentæ corpore crus integrum, id autem in *Gazophylacio Cæſaris Ruſſiæ* ita videtur, ut ipſe in Theſauris Anatomicis icone expreſſi. Quis verò explicet unquam ex receptâ hactenus ſententiâ de Anthropogenia, quomodo bini infantes perfectè concreti fuerint ad partem oſſeam, quomodo ita concreti per anguſtias pelvis tranſire potuerint in nativitate? Attamen non tantum gemellas ita concretas, jamque octo annos natas, vidimus, dum per rempublicam hanc vagabantur: Sed & ipſe octo menſium partum habeo, quem ſervo balſamo conditum, eſt autem binorum infantum, qui perfectè ſunt concreti.

Servo eos ita præſervatos domi meæ, eâ lege, ut liceret parentibus, quoties luberet, eos viſum venire unâ cum amicis ſuis. Pater, cui erat nomen Tanking, jam mortem obiit, mater Woeneman dicta in vivis ſuperſtes eſt, quæ ſi moritur ante me, tum mihi cedent in proprietatem. Quoties certe hæc contemplor, obſtupeſco, nec intelligo, qui eſſe poſſit, ut per anguſtum meatum tanta moles, tamque inæqualis ſuperficiei, queat tranſmitti. Profectò videntur oſſa Iſchii neceſſariò debere à ſe mutuò aliquantulum recedere, ut ſpatium laxent. Utique illi, qui bene obſervaverunt mirabilem & ſingularem omninò, pro-

protuberantiam oſſis pubis & Iſchii, in illis parturientibus, quæ ſummâ cum difficultate, maximisque cum nixibus, enituntur fœtus, intelligunt, longê aliam eſſe faciem pelvis in partu difficili, quam in ſtatu naturali.

Quin & ipſum Os Coccygis adeô tum vertitur extrorſum, ut ſit omninô incredibile, niſi experto. Imô verô integros ſæpe deinde annos conqueruntur de dolore in partibus his reſiduo. Denique licet ob materiæ convenientiam, hic pauca ſubnectere de Ano imperforato. Naſci huic malo obnoxios ſæpe infantes dudum innotuit. Nec novi tamen aliquid notatum, quod hic referam. Erat Auguſtus menſis Anni 1718, quando ferebatur ad ædes meas infantulus maſculini generis, in cujus corpore nulla apparebat ani ſpecies; ſed parvus, teres, cavus, tenuis, membranoſus ſacculus, craſſitie calami circiter ſcriptorii, adhærens ſcroto, extremitas ejus erat clauſa & plenus porrô erat fœce vel nigro meconio. Quarto deinde, vel quinto die ſponte rumpebatur ſpurium hoc inteſtinulum, atque exonerabat ſe a fœce dictâ, & pauco dein tempore elapſo moriebatur. Fuiſſe ſacculum hunc Inteſtinulum rectum ſpurium nullus dubito: plenum erat meconio vero infantili, quod ſemper reperitur in inteſtino craſſo infantum. Attamen ſpurium voco: quia non habebat dotes veras inteſtini recti: erat enim tantæ tenuitatis, ut pelluceret meconium, præterea ſpectabatur inæquale, utpote uno loco latius, anguſtius alio. Ad morbum hunc referam caſum, quem bis occurrentem notavi: Infantes nati cum ano imperforato carebant toto inteſtino recto. Chirurgus *Petrus Adriani* in uno perforabat inſtrumento Trocart dicto locum, ubi naturaliter requirebatur anus, ſed penetraverat jam longitudinem fere minimi digiti, antequam perveniret ad locum, ubi meconium, ſed fruſtaneus erat hic labor. Mortui ſunt ambo. Quid enim dilatatio profuiſſet vulneris? certê inteſtinum inde non poterat naſci, quod omninô deficiebat.

Sed neque prodeſt dilatatio in hominibus, quorum inteſtinum rectum ita eſt incraſſatum in ſuâ ſubſtantiâ, atque adeo quidem anguſtatum in ſuo meatu, ut vix tenue ſpecillum tranſmitti per ejus anguſtias poſſet. Quoties his exoneranda erat alvus, utebantur toties ſummo molimine, & niſu ſummo, ut alvinas fœces ſenſim & lentê, premerent per exilem hanc viam;

exibat dein fœx ductu tenui, vix æquante culmi graminei craſſitiem. Hanc quoque calamitatem conſpexi in cadavere viri ita omninô, ut modo deſcripſi. Si autem infans prodit in lucem cum ano imperforato, ita, ut membranulâ externâ finis inteſtini recti ſit clauſus, facillimê ſanatur, ſi lanceolâ inciditur phlebotomò, atque dein apertura canali plumbeo immiſſo, vel & turundulâ, tenetur aperta.

Epilogi loco jam mihi liceat adhuc quædam addere pro Anatomicis. Quam dolendum eſt, homines nolle pati, ut cadavera ſuorum defunctorum amicorum aperiantur a peritis Anatomicis, Medicisque poſt mortem. Certê non aliter ab hiſce abhorrent, quam ſi putarent, morte obitâ ſenſum doloris ſupereſſe cadaveribus. Alii ignominioſum putant, lacerari cultris cadavera. Quæ autem, ſi non hæc, ſtultitia eſt? Vix moriuntur Principes in Europâ, vel Reges, quin horum aperiantur, atque exenterentur viſcera, quô commodius eorum tum corpora, tum viſcera, balſamo condiri queant.

Sed quam eſt damnoſa ſimul falſa hæc opinio? Quid enim certi, quid veri, habent Medicorum peritiſſimi de interiorum degeneratione in quolibet morborum? Quid, quæſo, norunt de proximâ mortis cauſâ in morbis? Quidnam ſciunt diſtinctê de partibus interioribus affectis, læſiſque? Quidnam de ſede cujuscumque fere interioris mali? Quomodo verê de indicatis in quolibet morbo & requiſitis ad curationem judicabunt? Niſi prius accurata fuerit conſcripta hiſtoria eorum, quæ ſenſibus apparuere in cadavere inciſo hominis, cujus viventis morbum ſedulô, & anxiê deſcripſerat medicus, qui laborantem cum curâ tractaverat, & notaverat omnia. Certê, ſi quæ, ſola hæc certa, ſola tuta, eſt via, quâ tandem pervenire datur in veram morbi cujusque curationem, cognitionemque.

Et quidquid bene firmi in his habemus hodie, ejus profectô primaria debetur laus Anatomicis. Quibus circumdati tenebris ceſpitaremus ubique in arte, niſi exſtitiſſent, ingenio, arte, induſtriâ, diligentiâ, Excellentiſſimi Viri, qui non veriti laborum moleſtiſſimos, ſe ipſos ex caligine aſſeruere in uſum veritatis, aliosque demeruere liberaliſſimâ ſuorum inventorum participatione. Effecit interim humanorum cadaverum inopia, ut coacti fuerint diligentiores confugere ad bruta, ut ex

iis

iis apertis diſcerent, quæ in hominibus ſcrutari non poterant. Sed fieri facilê haud potuit, quin in plurimos ita delaberentur inevitabiles errores: quum fabrica in hominibus diverſa multis in locis obtineat ab eâ, quæ in brutis occurrit. Factumque & ideô, ut diu foti, radicatique, errores, quum diffiſillimê poſteâ extirparentur. An non manſiſſet etiam hodie inepta opinio, quod matrix in ſiniſtro ſemper locata hæreret latere in fœminis? Ideoque neceſſarium omninô eſſe, ut puerpera novem dies à partu primos fixa decumbebat in unum latus, quo commodius naturalem denuô ſitum uterus poſt partum obtineat.

Undenam fit, ut & hodie Profeſſores Medicinæ publici memorent, inter recenſendas corporis humani partes, *Pancreas Aſellii*? in ovibus id apparet ingens, nunquam in homine ſimile quid inveni in tot perſcrutationibus humani corporis. Neque unquam vocaſſent in homine Inteſtinorum tenuium primum duodenum, ſi magna ſatis ſuppetiſſet copia incidendorum cadaverum copia. Sed vocaviſſent melius forte, certê magis appoſitê, inteſtinum digitale, vel inteſtinum rectum breviſſimum. Multæ utique partes male denominatæ ex hac ſolâ cauſâ, quod ex brutis fuerit petita appellatio. Fabulæ de reti mirabili in capite humano nunquam adeo fuiſſet pervulgata, ſi non apparuiſſet tam intricatum, tam implicitum, tam conſpicuum, & omni modo mirabile, in vitulino & ovino capite? Quoties impleta per artem meam vaſa Cerebri contemplor, utique certiſſimê deprehendo, admiror ubique mirabilia reticula, eodem ſemper perficiendo diſtincta operi.

Cur autem in vitulo differens adeô hujus particulæ ſtructura, dictu equidem difficile habetur. Magna interim in aperiendis brutis latet utilitas, ſi ſolâ adhibetur pro comparatione & faciliori in corpore humano ſimilium, vel diſſimilium indagine. Sed nunquam licet ex inventis in corpore bruti arguere ſimilia in homine obtinere, niſi inveſtiganti per vera experimenta ſimilitudo fuerit obſervata. Sed maximorum animantium vaſta corpora inprimis multum proſunt, ſi ſedulô luſtrentur. Equina, Bubula, Balænæ corpora inciſa multum juvant. Papillas fœminarum ſcatere papillis nervoſis ſenſiliſſimis nunquam ſciviſſem, niſi in papillâ mammæ Balænæ mihi inſigni ſuâ magnitudine ſe oſtentantes occaſionem præbuiſſent acri cum

curâ has inveſtigandi, & inveniendi, in fœmineo corpore. Sed quis crederet, perſcrutationem cadaverum, quæ quadraginta, triginta, viginti &c. Annos in ſepulchretis condita latuerant, prodeſſe Medicis? Juvenis intempeſtâ nocte Veſpillones comitabar, ſordidâ ipſe indutus veſte, ut Sandapilas mihi aperirent, ſicque oportunitatem præberent meæ circa hæc indagini.

Vidi tum nec capillos creviſſe, nec ungues, poſt mortem: quum viderem in cincinnos complicatos capillos in cadavere muliebri æquê arctê adhuc craniis adhæreſcere ut in vita. Ungues naturalibus longiores apparebant, id verô exareſcenti, ideoque contractiori, digitorum apici tribuendum, videbam facilê; maximê quum decumbentes nunquam præcidant eo decubitus tempore manuum, pedumve, ungues.

Quumque bonus Malpighius ritê obſervarit, pilos & ungues eſſe extremitates nervorum: quis credat, ablatâ hos vitâ creſcere? Obſervavi tum pinguedinem humanam mutari, non tamen ita interire, ut reliquas corporis partes: indureſcit enim inſtar ſebi, ſicque permanet: quum in vivis ſemper olei fere mollitiem, & fluiditatem habeat, etiam circa renes, & alia loca, ubi vulgô dura putatur. Non eſt in homine diſtinctus ab Axungia adeps, ſed pinguis liquor ubique idem. In brutorum quibusdam res aliter ſe habens dedit huic errori originem inde æſtiuo tempore exercitatis validê corporibus unctuoſus ſudor lineamenta flavâ pinguedine afficiens. Inde axungia humana æſtivo calore in vitris retenta olei inſtar liqueſcit. Nulla igitur in corpore humano adeps, niſi in cadavere diu poſt mortem genita. Vidi & tum, quædam cadavera habitu ſuo referentia limum nigrum: alia dura, ſicca, contracta: nonnulla in cinerei coloris pulverem mutata, ſed hæc rariora: quin & alia vidi à vermibus roſa, verum illa modô, quæ, æſtivo tempore defuncta, à muſcis ova ſua in iis ponentibus erant infeſtata: hæc enim inveniebam plena vermium aureliis ex vermibus mortuis enatis. Vidi cadavera humi condita non conſumi à vermibus, niſi enarratis modô in caſibus. Utcumque aliter ſentire intellexerim ab infantiâ uſque omnes fere homines.

FINIS.

EXPLICATIO FIGURARUM.

Tab. I.

Fig. I. A. Segmentum partim carneum, partim tendinoſum, ab oſſis femoris parte inferiore Y reſectum, ſurſumque reflexum, ut queat conſpici fabrica vaſorum.

B. Vaſa minima arterioſa, miro, atque implicato, decurſu diſtributa per totam hanc partem, ceraceâ materiâ repleta, hinc ruberrima apparentia.

C. Superficies Patellæ interior, quæ hic ornatur Vaſis per eam diſtributis, accuratê deſignatis.

D. Ligamenta, nectantia os Tibiæ inferiori parti oſſis femoris, per quæ diſtribuuntur vaſa innumerabilia.

E. Tubera anteriora oſſis femoris liberata â patella.

Fig. II. Indicat oſſa femoris & tibiæ, ut in caſu hujus Valgi erant conſtructa.

A. Pars inferior oſſis femoris habens hic curvaturam longe diverſam à ſanitate.

B. Patella.

C. Extererior cavitas partis ſuperioris oſſis tibiæ, quæ hic apparet longe inferior, quam interna cavitas E.

D. Oſſis tibiæ pars ſuperior.

Fig. III. Exhibet quatuor digitos pedis humani, unde accuratè & prudenter ablata Epidermis, ut & corpus reticulare Malphigianum, dein ſervavi in liquore meo illibatos, nec mutatos: quum verô cutis liberata his ſit, papillæ cutaneæ relictæ, ſpectatæ die ſereno per microſcopium innumerabiles ibi apparent, ut tota ſuperficies his plena ſit, has in majore digitorum depingendas curavi, quamvis millenæ ubique ſint.

TAB. II.

Fig. I. Pars magna interioris membranæ Veſicæ urinariæ ex puerperâ, cui illa ex retento dui lotio, neglectâque ejus evacuatione, inflammata fuerat, indeque gangrænâ affecta, ſeparatâ, dein hæſit in meatu urinario, unde poſt 13 vel 14 dies forcipe educta fuit: convaleſcente poſtea ægrâ.

Fig. II. Portio Cerebri vitulini, à ſemianno in utero vaccæ matris mortui.

Fig. III. Sternum una cum cartilaginibus coſtarum, & intercoſtalibus muſculis, ex fœtu humano, in his ea copia vaſorum, ut omnia appareant quam ruberrima: neque unquam felici adeo artis eventu uſum ſum. Teſtes cito omnes, qui ope mi-

croſcopii has partes conſpicere dignantur.

FIG. IV. Depingit binas ex fœtu coſtas, una cum muſculis intercoſtalibus, mirifico etiam ſucceſſu præparatis.

A. Coſtæ ambæ.

B. Fibræ oſſeæ longitudinales, in coſtis in eâ ætate, quæ adultiore ætate ita confluunt, ut evadant inviſibiles.

TAB. III.

FIG. I. Exhibet portionem magnam innominati oſſis, osque ſacrum à latere, quæ perioſtio adhuc cinguntur ſuo.

A. Os ſacrum perioſteo, & vaſis ſanguiferis cinctum.

B. Os Ilium.

C. Magnus nervus, ſupra oſſis femoris caput decurrens verſus femur.

D. Caput oſſis femoris.

FIG. II. Fruſtulum meſenterii, cum innumerabilibus vaſculis, inſtar filamentorum telæ araneæ, quæ tamen repleta ſunt materiâ ceraceâ rubrâ.

FIG. III. A. Acetabulum oſſis femoris ex juvene.

B. Arteriolæ ad infima acetabuli repertæ.

C. Ligamentum nerveo cartilagineum, quod nectit caput oſſis femoris cavo acetabuli, undique Vaſis cinctum.

D. Caput oſſis femoris.

FIG. IV. Capſula facta ex inteſtino jejuno pueri, & in illa eſt, ſegmentum Inteſtini coli, & Ilei refertum ita dictis glandulis, & vaſis ſanguiferis.

A. Capſula.

B. Segmentum Inteſtini coeci.

C. Segmentum Ilei.

D. Proceſſus vermiformis, cum ſuis ita dictis glandulis.

FIG. V. Embryo humanus, cum rudimento funiculi umbilicalis, pendent in liquore, & demonſtrant evidenter rudimentum illud ipſo embryone craſſius; in hoc embryone nec naſus, nec os, nec oculi apparent ſed modô rudis, indigeſtaque moles.

A. Rudimentum funiculi umbilicalis.

B. Carina embryonis.

C. Capitulum embryonis.

FINIS.

TAB.

J. Wandelaar ad vitam fecit

TAB. II.

Wandelaar ad vivum fecit

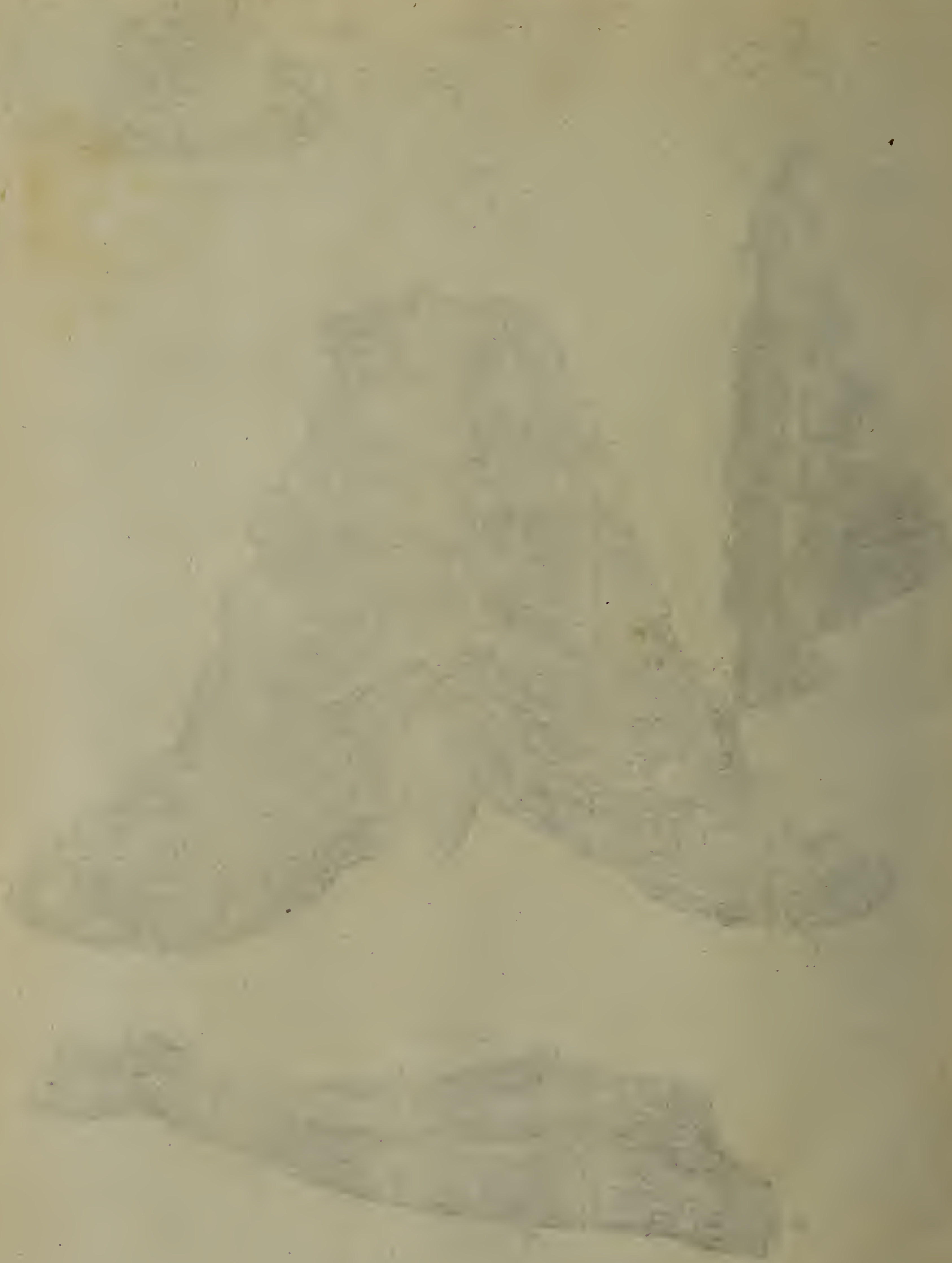

Fig. I.

Fig. II.

Fig. V.

Fig. IV.

Fig. III.

Wandelaar ad vivúm ficit